

Експозе мандатара Александра Вучића

Оквирни експозе мандатара Александра Вучића, изнет пред посланицима Скупштине Србије 27. априла 2014. године:

Поштована председнице Народне скупштине Републике Србије,

поштовани народни посланици,

Ваша светости, уважени достојанственици традиционалних цркава и верских заједница,

Ваше екселенције, представници дипломатског кора,

поштовани грађани Србије, даме и господо,

Говорио сам безброј пута, у различитим околностима, обраћао се мањем или већем броју људи, имао страх и трему, осећао обавезу и одговорност, трудећи се да у реакцији и погледима присутних добијем неку врсту разумевања и подршке за речи које изговарам, за идеје, план и програм који заступам. Данас сам овде, пред свима вама, пред нашим народом, знајући да од сваке реченице и предложене мере зависе животи и будућност наше деце, будућност сваког грађанина Србије и тресем се као прут, не зато што сам уплашен за своју, или политичку позицију странке коју данас водим, већ зато што одговорност коју осећам не могу да упоредим ни са чим на свету. Терет је велики, знам да су то осетили многи који су на мом месту били. Неки и нису, било им је лако, тако им је и мандат прошао, брзо, лако, а многи у Србији ни не сећају се њихових резултата. Желим резултат за нашу Србију, не власт и моћ, већ снажну земљу на коју ћемо бити поносни свуда у свету, коју ћемо волети, бранити и чувати, љубоморно и храбро од свих који ће нам безброј пута понављати како је свуда другде боље, како код нас ништа не ваља и никада неће бити добро, земљу због које ћемо престати да се стално жалимо и кукамо над својом судбином и говоримо како нам је, због тамо неког другог, лоше и тешко, земљу због које ћемо узети и лопату и чекић и оловку у руке, засукати рукаве и показати и тврдоглаво бранити оно што сви осећамо и мислимо о својој Србији, а то је наша Србија која је све што имамо, њу волимо више од свега. Зато је време да од Србије прекинемо само да тражимо и узимамо, време је да јој дамо себе, свој рад, своје знање, свој труд и, пре и више од свега, своје поштење, одговорност и љубав.

Није увек кроз српску историју било онако и онолико лоше колико смо ми Срби и други грађани Србије ситуацију представљали тешком и неподношљивом. Тога бисмо се сетили и негде у себи признали тек када двадесет или тридесет година прође од тог ужасног и тешког доба и никада се нисмо питали, а јесмо ли ми могли да урадимо нешто да ствари изгледају другачије, јесмо ли, бар на тренутак, желели да прихватимо да су наш цинизам, свакодневна и целодневна џангризавост, замерање свима и свакоме за све оно што смо себи тако лако и неједанпут опростили, бесконачно критизерство, без жеље за акцијом и стварним радом, непоштовање, неко би рекао других народа, а ја бих рекао непоштовање других људи, и оних који живе са нама и оних који су далеко од нас, потцењивање, презир и мржња према свима који су успешни у било чему, штедљивост у раду и посвећености, али расипништво и разметљивост у самохвалисању допринели су тешкој ситуацији у којој се не налазимо ми, и не ми пре свега, већ се налази наша вољена Србија данас.

Данас, после велике народне победе на мартовским парламентарним изборима, нико од нас није, али и не сме и неће моћи да показује било какву бахатост, осиноност, славодобитност, јер пред нама је тешко време у којем морамо да исправљамо грешке свих претходних влада и покажемо народу одлучност, храброст и посвећеност у спровођењу болних, али лековитих и спасоносних реформи.

Влада коју данас овде представљам јесте јединствена по много чему. Пре свега, то је влада која је формирана у веома кратком року, у складу са потребама и интересима грађана. Осим тога, ова влада ужива снажну подршку свог парламента, готово без преседана у модерној српској политичкој историји.

Ова подршка не би значила ништа, уколико је ми, као влада, не искористимо да променимо животе наших грађана на боље. Јер, ми не желимо власт ради власти, и не тражимо разлог да се задржимо у фотељама четири године. Желимо да искористимо огромно поверење које су нам дали грађани како бисмо изменили Србију, учинили је бољим местом за живот и како би наша деца, и деца наше деце, желела да у њој одрастају.

При састављању владе руководио сам се интересима Србије и наших грађана, а не било каквим ускопартијским постулатима или циљевима. Зашто? Зато што мислим да ниједна партија у Србији није довољно добра да сама управља свим кључним пословима у Србији, па ни Српска напредна странка коју толико волим, али и због тога што сматрам да нам је за опоравак и модернизацију земље потребно знање свих наших најбољих људи, па макар они, понекад, долазили и из противничког, или другачије мислећег политичког тора. Србија је важнија од свакога од нас и од свих наших политичких странака.

Управо због тога био сам склон идеји о избору ротирајућих председника овог високог дома, јер сам сматрао да је стварање атмосфере поверења, међусобног уважавања и поштовања, кроз демократски дијалог нешто што би доприносило снажнијем и бржем уједињавању око виталних државних и националних интереса, те ми није сметало да парламенту председава господин Чанак, госпођа Вучковић, али такве идеје, услед остварења ситних политичких, партикуларних интереса нису добиле подршку свих.

Програм који ћу вам данас представити је смео и амбициозан. Од овог тренутка нећете слушати много обећања, слушаћете о посвећености и залагању. Током протеклих 15 година, јавност Србије је чула много обећања, али учинак је био слаб. Свестан сам тога и знам да неверица и цинизам преовлађују у српском друштву, посебно када је реч о политичарима и владама.

Међутим, ја бих желео данас да вас уверим у једно: никад се не бих усудио да стојим овде пред вама, да не мислим да су циљеви ове владе достижни. Они који ме добро познају знају да сам песимиста по природи. Увек помислим на најгори могући сценарио, увек се припремам за оно најтеже. Али, заправо ми је то у животу помагало да поставим себи високе и амбициозне циљеве и стандарде. Али и да напорно радим како бих их остварио.

Уколико било ко овде или код своје куће мисли да ће програм који данас представљам бити лако достижан, онда тај не схвата тежину ситуације у којој се налазимо и задатке који су пред нама. Превише година су политичари продавали бајке српској јавности. Живело се на рачун и о трошку будућих генерација. Крали смо од себе. Неодговорно се односило према нашој деци, трошило се оно што, заправо, нисмо зарадили и суштински нисмо ни имали.

Прочитао сам све експозее претходних мандатара, сагледао резултате које су постигли и једну ствар могу са поносом, данас, овде пред вама, и пред нашим народом да истакнем, а то је да ће овај експозе садржати не само правце наше политике, већ по први пут и темељан, озбиљан и одговоран план и програм рада нове владе. И, знам добро да у Србији шта год да урадите, колико год да се трудите, колико год да се борите, колико год да волите своју земљу и правите резултате, постојаће огромна скепса, неретко и нетрпељивост, јер

Људи су изгубили поверење у све и свакога, изгубили су наду и данас звоцањем и досеткама побеђују тешку реалност коју живимо.

Носимо тежак терет наше прошлости. И као да и даље живимо у тој прошлости водећи старе битке и спорећи се о томе ко је у праву, а ко није. Не морамо у свему да се слажемо, али то не сме оптерећивати нашу садашњост на начин да блокира нашу будућност.

Уместо ретровизора морамо узети у руке двогледе. Морамо да гледамо у будућност и пронаћи у њој најбоље место за наше грађане, нашу привреду, наше образовање и културу.

Морамо да мењамо и однос према раду. Када су Била Гејтса питали како је успео да се обогати, он је одговорио: „Важно је да много радимо и имамо што мање потреба, ваља се научити жртвовању и одрицању. Али како ми је таква животна филозофија конкретно помогла? Тако што сам у њу уверио све своје запослене.“ Код нас, у јавној сфери, ефективно се ради тек 2,5 сата, а у приватној сфери негде око 5,5 сати. Са таквом радном дисциплином не можемо много да постигнемо. Радна етика нам није на високом нивоу. Култура штедње, такође, није нам јача страна. „Протежи се колико ти губер дозвољава“, схвата се као нешто архаично, а потрошња – посебно она која прелази границе наших могућности, рекламира се као највећа врлина, кеш-кредити који решавају проблеме свих претходно нагомиланих кредита постају уобичајено решење. Кад такви кредити, из разумљивих разлога, постану недоступни, крива је држава, јер лакше је све свалити на Србију, неголи прихватити сопствену одговорност.

"Београд нам је прљав. Београђани – као Ивица и Марица, остављају трагове за собом да би по њима умели да се врате кућама. На сваких педесет метара по један траг“ – овако је о нашем главном граду још седамдесетих писао велики Душко Радовић. И, нажалост, ништа се није променило, осим што сада цела Србија личи на тај и такав Београд. А, наравно, осим што умемо квалитетно да критикујемо, никако да признамо да смо за то сами криви. Не – увек је неко други бацио опушак, кесу, згужвани папир од бурека, а никад ми сами. Али смо увек ту, први, да такву земљу критикујемо, проклињемо, напуштамо...

И управо због тога, у своје име, и у име људи који ће чинити кабинет, на чијем ћу челу бити, поручујем да ми волимо Србију и да верујемо у Србију. И та љубав и вера биће нам погонско гориво да Србију мењамо, побољшавамо и да је учинимо местом у којем ће владати оптимизам, у којем ће симболи те љубави бити потреба грађана да је искажу, а не само пропагандни слоган. Желимо да изградимо пристојно, толерантно и успешно друштво.

Користим ову прилику да се, пре него представим програм нове владе, захвалим грађанима на историјској подршци коју су на изборима дали Српској напредној странци, као и странкама које су са нама биле или су данас у коалицији.

Током изборне кампање нисмо обмањивали грађане, нисам говорио да ће земљом тећи мед и млеко, ако неко гласа за нас, и нисам обећавао немогуће. Тајна нашег успеха је чињеница да људима говоримо истину ма колико она била болна и непријатна. Истину о тешкој финансијској ситуацији у којој се налази земља, истину о односима са Приштином, истину о преговорима са Европском унијом, истину о корупцији и криминалу, истину о стању у друштву...

Рећи истину јесте лековито, али није довољно. Грађани од политичара очекују да говоре истину, али и да понуде решења за проблеме. И на крају, грађани морају бити уверени да сте баш ви политичар који има решења и да нећете да профитирате на сиромаштву других, већ да ћете делити судбину народа.

## ШТА ЋЕМО НАСТАВИТИ

И пре него што пређемо на промене које ће ова влада спровести, желео бих да кажем неколико речи о стварима које ћемо наставити да радимо, а које је започела претходни сазив владе. Претходна влада је била успешна. Успела је да се одвоји од тајкуна, започела је озбиљну борбу против организованог криминала и корупције, покренула је многе процесе као што су преговори о чланству у Европској унији, нормализацију односа са Приштином, повратила је међународни кредибилитет Србије, и делимично повратила поверење грађана у државне институције. Претходна влада је постигла многе важне успехе, али за спровођење корених реформи, које нас чекају, била нам је потребна нова демократска легитимација грађана.

Дакле, њен први успех је тај што Србијом последње две године више не управљају отуђени центри финансијске моћи, тајкуни и интересне групе уместо владе коју је народ изабрао. А управо је то био случај у Србији до 2012. године. Имали смо храбрости да се сукобимо с тим моћним финансијским интересним групама. Наша обавеза пред опљачканим народом је да кажемо истину о томе ко је имао користи тако што су народни ресурси стављани у руке тих људи. Дакле, први пут у последњих двадесет година Србијом владају они које је народ изабрао, а не тајкуни, и први пут је власт у функцији народа, а не милионера који су се обогатили на народној грбачи. Тако ће бити и убудуће.

Њен други успех је борба против корупције и организованог криминала. Један од најзначајнијих корака у тој борби био је Закон о јавним набавкама који смо као странка предложили још у кампањи за изборе 2012. године. Сада се виде велике уштеде у јавним набавкама које је донео овај закон, а чија је вредност више од 100 милиона евра. Уз овај закон, који ћемо унапређивати, доносићемо друге системске мере неопходне за борбу против корупције. Корупција је уништила наше друштво. Она је један од узрока што смо подељени на једну велику сиромашну мањину и једну малу, пребогату већину. Та подела подрива стабилност наше нације и наше државе.

Када је у питању борба против организованог криминала, у протекле две године је решено неколико великих привредних афера у којима су учествовали и многи политичари, ухапшене су убице Славка Ђурувије, Дарко Шарић је иза решетака и покренути су поступци за многа кривична дела која нико пре нас није смео ни да истражује. Тако ће бити и убудуће. Неће бити заштићених, без обзира на то колико имају новца или коју партијску књижицу поседују!

Трећи успех претходне владе јесте почетак преговора о чланству у Европској унији. Желим јасно да кажем – Европска унија није идеална заједница, јер и она има мана и проблема. Али то је најбоље удружење држава које тренутно постоји на свету и нама је место у њеном чланству. Већ током преговора о чланству у Унији наше друштво ће се модернизовати и променити, јер ћемо усвојити бројне стандарде у јавној управи, судству, школству, здравству, привреди и друштву. Мала и сиромашна друштва, попут нашег, ове стандарде сама никада не би достигла и зато је за нас чланство у ЕУ велика предност и шанса. Преговоре настављамо у доброј вери да ћемо их до краја мандата ове владе привести крају. Овај процес је наш приоритет и уколико будемо вредно радили, верујем да би Србија до краја ове деценије могла да постане чланица Европске уније.

Наш четврти успех је почетак процеса нормализације односа са Приштином. Ту желим да будем јасан и прецизан. Ми нисмо створили косовски проблем. Он је настао пре много деценија и наша данашња ситуација на Косову и Метохији је последица многих грешака које су чинили бројни српски лидери и владе. Такође, желим да кажем јасно – сваки дан нерешавања косовског проблема коштао нас је још теже ситуације у овој покрајини. Ми смо одговорна власт која је то прекинула. Храбро смо ушли у преговоре, изборили се за споразум који Србима гарантује поштовање основних права и поправили смо своју међународну позицију. Ми нећемо признати независност Косова и Метохије, али треба да живимо заједно у миру са Албанцима. Зато хоћу да радим на решавању проблема и нећу да забијам главу у песак. Сви који нас критикују у вези са Косовом и Метохијом нека предложе боље решење. Овај процес ће се наставити, а лично ћу заступати Србију на разговорима у Бриселу.

Наша пета победа је то што се Србији поново верује у иностранству и што смо повратили свој међународни кредибилитет. Српској влади се поново верује, зна се да ћемо оно што кажемо и да урадимо. А озбиљна и кредибилна влада је услов за долазак страних инвеститора. Осим тога, поправили смо односе са земљама региона. Влада коју ћу водити наставиће са развојем добрих односа са земљама региона, поспешиваће сарадњу у региону, како привредну, тако и културну и спортску.

И на крају, претходна влада је заслужна што народ поново верује државним институцијама – влади, полицији, војсци... Својим поштеним радом људе смо уверили у то да ми, као представници државних институција, радимо свој посао одговорно и поштено. Велика подршка грађана, коју је листа коју сам предводио добила на прошлим изборима, доказ је да смо радили вредно и другачије од наших претходника.

Ми смо победили на изборима, јер су грађани дали натполовичну подршку нашем програму реформи и промена. Сада је тренутак да прионемо на посао.

Да бисмо рекли шта ће влада да ради, потребно је да знамо какву Србију желимо. Ми не желимо Србију која живи од данас до сутра, Србију у којој се све што ради власт своди на решавање свакодневних проблема и где се власт сматра успешном ако има нешто хране, струје, лекова или ако некако крпи рупе на путевима, и све то лепо и успешно представља на својим медијима. Ми желимо Србију јаке средње, грађанске класе, добре привреде, стабилног пензионог осигурања, доброг школства и боље здравствене заштите. Желимо сигурну Србију у којој ћемо знати да нашем детету неће неко понудити дрогу на улазу у школу. Србију, у којој нико не може некажњено да врши насиље над слабијима, женама, мањинама или деци. Желимо Србију јаких и независних институција, некорумпиране полиције и ефикасног судства.

Дакле, Србија какву желимо није једнака стварности у којој данас живимо. Они који су међу вама дугогодишњи посланици сећају се, вероватно, да су и неки други мандатари који су у овом високом дому образлагали програм својих кабинета имали добре жеље у ком правцу Србија треба да се развија. Нажалост, њихови програми су остали само на жељама или мртво слово на папиру, а Србији је ретко било боље на крају њиховог мандата. За разлику од њих, ми знамо да испуњења наших циљева нема без промена у друштву, привреди, али и менталитету људи, њиховом понашању и радним навикама. И ми имамо снажну политичку вољу да промене спроведемо.

Један од највећих предуслова за напредак Србије јесте да променимо наш начин размишљања. До сада смо важили за народ који зна против чега је, али не зна за шта је. Тако даље не можемо. Земља је исцрпљена и само заједно можемо да јој помогнемо.

Дубоко верујем да су нам грађани дали велико поверење, јер су препознали да ми није циљ јачање странке коју водим или лична корист, него јачање и опоравак Србије, визија како треба да изгледа њено друштво, које желимо да изградимо заједно. Та реч ЗАЈЕДНО јесте есенцијална и њу желим још једном да подвучем. Циљ наше владе је да заједно са грађанима омогућимо просперитетну и успешну нацију засновану на кооперативној заједници у којој ваш успех не зависи од других, већ од нашег сопственог труда и залагања. Незапосленост, економски проблеми, друштво неједнаких шанси, незадовољавајући здравствени и образовни систем проблеми су и опасност по сваку породицу у Србији.

Када Србија постане земља једнаких шанси за све, када предност добију они међу нама који размишљају како могу радом да поправе свој положај и да дају допринос развоју друштва, а не они који имају највише новца или имају праву чланску партијску књижицу, моћи ћемо да кажемо да је Србија победила.

Зато нам је потребна промена менталитета. Да наша деца науче да се све у животу постиже радом, да се у школи учи да бисте се спремили за будућност, а не да бисте добили оцену, да је знање највећи капитал и да ће их држава подржати ако покажу иницијативу, индивидуалност и имају идеје.

Будемо ли успели у томе, можемо да очекујемо да млади људи остају у Србији. Зато су млади и побољшање њиховог положаја, али и промена њиховог размишљања један од циљева нове владе. Желимо да пронађемо начин да помогнемо младима да добију посао овде, да приуште себи дом, да подижу и образују своју децу, да воде рачуна о својим родитељима и да остану да живе у Србији. Желим да ова влада покаже да је способна и зрела да створи разлоге због којих ће млади остати у Србији.

Кључне речи нашег програма су промене и модернизација.

- МОДЕРНИЗАЦИЈА је кључна реч за Србију у наредној деценији, без обзира на то да ли говоримо о економским реформама, реформама правосуђа, реформама здравственог или образовног сектора или када говоримо о нашем односу са ЕУ. Уколико, као влада, не успемо да модернизујемо земљу, изневерићемо Србију. У интересу Србије није искључиво економски опоравак. Ми желимо да људи што пре схвате да није довољан само економски опоравак ако њега не прате културни и социјални опоравак друштва. Свестан сам да ће бити много оних који ће од почетка рада нове владе наставити да говоре против реформи, али сам истовремено спреман да прихватим на себе сав терет тежине реформи, дубоко уверен да су последице опстанка истог, непромењеног стања застрашујуће по нашу земљу. Ја, верујте ми, немам страх од реформи и модернизације. Једини страх који имам јесте страх од будућности у којој нисмо били довољно одговорни и храбри да реформе спроведемо. Цитат је Тонија Блера, али нисам био довољно паметан да смислим нешто боље или прикладније.

Промене су, као што је рекао Бенџамин Дизраели, чувени енглески премијер пре скоро једног и по века, неизбежне и константне у напредним земљама. Ми желимо да Србија постане напредна земља. Желимо да Србија напредујући постане лидер региона и велика регионална радионица. Замислите Србију која је пример развоја и социјалног благостања у региону. Можете ли? Ја то могу да замислим, јер желим и борим се сваког дана за земљу где ће сви грађани бити победници, а против земље у којој је њих неколико, обогативши се, победило све нас остале.

И ово је моје прво обећање вама, даме и господо, а мислим и најважније – све док сам ја председник владе ове земље, ми у влади, а пре свега ја лично, делаћемо одговорно и поштено. Нећемо трошити више него што имамо. Борићемо се против лоповлука и победити га, у републичкој влади и јединицама локалне самоуправе и у свакодневном животу. Нећемо лагати народ и радићемо напорно сваког дана како бисмо пронашли

решења и живот људи учинили бољим. Ово јесте и требало би да буде основа сваког уговора између народа и његове владе – јер без поверења било која реч и папир не вреде ништа.

Верујем да Србија може бити успешна земља.

Али недостаје нам дисциплина и изгубили смо веру у себе. Волимо да се жалимо и очекујемо да ће нам све пасти с неба уместо да устајемо рано и напорно радимо како бисмо их поштено стекли. Нећу вам данас обећати да било која особа може да промени тај менталитет преко ноћи. Али ћу вам, током наредне четири године, показати да постоје бољи и поштенији начини да се води ова земља. А то ћу поставити као светионик наде – да ствари могу бити другачије. Начин на који то може да се постигне јесте програм који ћу вам данас овде представити.

Као што сам рекао, данас ћу говорити дуго, а сигуран сам да ће се неко већ потрудити да накнадно и саопшти колико је то минута трајало. Посветићу две трећине овог излагања економији, јер то видим као приоритет рада владе у наредне четири године. Осим наших економских циљева, које ћу ускоро детаљно објаснити, влада ће такође као циљ поставити јачање наших друштвених институција.

Али дозволите ми да још једном нагласим – први и најважнији циљ ове владе јесте да трансформише српску економију у модерну, прилагођену новим глобализованим тржиштима 21. века. То је једини начин да се обезбеди бољи животни стандард на дужи период, а не само на годину или две.

Раст у Србији је током протеклих година био оскудан и слаб. Није све кривица глобалне економске кризе. Они који су предводили нашу земљу понашали су се немарно, трошили новац који немају, крали за себе, запошљавали све више и више људи у државни сектор. Новац за инвестиције је протраћен, није донета ниједна конкретна одлука, а оне које су и донете, једноставно су биле катастрофалне. Не бих претеривао ако бих рекао да би нас још једна или две године на истом путу довеле до грчког сценарија. Мала ми је утеха и то што је бивши премијер Цветковић био против кардинално лоших одлука које је доносила његова влада, јер само због економски неоснованог повећања пензија 2008. ми смо изгубили милијарде евра и губићемо их у будућности, јер смо и друга социјална давања измиривали из скупих кредита које смо оставили у аманет нашој деци.

Али то је сада прошлост. Данас представљамо нову владу. Владу која гледа ка будућности, која је спремна да уради шта год је потребно како би поново изградила Србију и вратила је на водећу позицију. Владу која је спремна да се жртвује како би остварила циљеве. Владу која је спремна да занемари партијске потребе и резултате наредних избора како би испунила потребе за наредне генерације.

Поштовани посланици, да бисмо прилагодили нашу економију 21. веку, да бисмо развили потенцијал људских ресурса, да бисмо привукли инвестиције и изградили економију за будућност, садашња влада ће се упустити у три велика задатка којима смо у потпуности посвећени:

Први, реформисање начина на који наша економија функционише доношењем веома опсежног, детаљног и озбиљног пакета реформи у парламенту. То би били нови, темељни и детаљни закони који би у Србији створили право тржишно окружење и још више помогли да се уништи корупција. Ови закони би реформисали начин пословања у Србији и омогућили нам да дођемо до много више инвестиција и капитала.

Борба за реформе би била непрестана у наредне четири године. То би био процес који би укључио сва средства друштва и живота у Србији, а ми бисмо то, што је могуће више, обављали уз дијалог и сагласност највећег броја друштвених чинилаца. Али ово је нешто што је предуго одлагано, а чему ће ова влада бити посвећена.

Наш други велики задатак био би да развијемо наш приватни сектор давањем подстицаја малим и средњим предузећима како бисмо сами запошљавали више људи, и смањењем броја људи у јавном сектору. Дугорочно, желимо да приватни сектор у овој земљи учинимо привлачнијим за рад од јавног сектора.

Здрав приватни сектор је основа сваке модерне економије и успешне земље. Времена су се променила и Србија ће, такође, морати да се мења. Влада ће престати са бесмисленим трошењем народног новца и угађањем себи и ослободити више ресурса како би инвестирала у радна места за будућност и помоћи приватним послодавцима и предузетницима да успеју.

И трећи највећи задатак у економији биће да консолидујемо наш буџет смањењем трошкова и повећањем наших прихода. Тако бисмо имали више новца да улажемо у стварање радних места, подизање животног стандарда, улажемо у образовање, здравство, културу, науку и, наравно, инфраструктуру.

Без консолидације буџета, без смањења трошкова и без стварања више прихода нема ни новца за инвестиције. Кад нема инвестиција, нема ни привредног раста. Ништа не би остало за будућност, а напуштање будућности било би неодговорно и катастрофално. Тако да сви ми заједно морамо уложити снажне, храбре напоре да, једном за свагда, решимо проблем наших финансија да бисмо кренули новим путем ка економском расту.

Поштовани посланици, онда када се упустимо у ова три велика задатка, наша економија ће почети да изгледа привлачније инвеститорима. Изложили смо овај програм многим стручњацима унутар Србије и ван ње. Сви они се слажу да примена овог програма може учинити Србију, за две или, можда, три године, најживљом и најпривлачнијом економијом на Балкану и у целом региону југоисточне Европе. Ово је програм за наш опоравак и оживљавање као нације.

Сада ћу дубље и детаљније представити елементе програма.

Као што сам рекао, први велики задатак је реформа наше економије. У парламенту ћемо донети најопсежнији и најмодернији пакет реформских закона како бисмо направили основу да наша економија функционише као у некој модерној земљи. На самом почетку, током прве недеље маја, реформски пакет закона биће дат новом парламенту на расправу. Ово ће бити прва фаза реформи после које ће уследити још реформи у наредним месецима.

Замолио сам нову председницу Скупштине, госпођу Мају Гојковић, да до 15. јула, за око 65 дана и ноћи, тај први део реформског пакета закона буде усвојен.

Поштовани посланици, ваш је посао да заседате дан и ноћ, викендима и празницима како бисте показали народу Србије да смо озбиљни у вези са овим реформама. Јешћете, спавати и умивати се у овој сали – али до



15. јула народ Србије и цео свет ће знати да смо спремни да предузмемо све да бисмо испунили оно што обећавамо.

Уопште неће бити лако. Многи људи и организације ће се противити. Неки од њих ће протестовати испред ове зграде, зграде владе, и ко зна где све. Можда започну штрајкове. Ваш посао ће бити да их у сваком тренутку поштујете, да их саслушате и ангажујете се у дијалогу са њима, али и да на крају одлучите. У претходној кампањи доживео сам безброј непријатности, мислио сам ни крив ни дужан, јер знам да нико од нас, па ни ја, ни на који начин нисмо учествовали у уништавању српских предузећа, у довођењу радника на ивицу провалије, али, свеједно, људи су и у мени, као представнику власти, видели кривца за све пљачкашке приватизације, за лоше пословање њихових фирми и ко зна шта још. Зато ћемо, не сумњајте у то, и без кривице бити криви.

Да бисмо успели у нашим реформама, морамо добро да погледамо каква је Србија данас, а онда да причамо о Србији какву желимо за четири године. Пробаћу укратко да истакнем главне проблеме и њихове узроке, а потом ћу дефинисати циљеве које желимо да остваримо до краја мандата ове владе.

Фото: Тањуг

Фото: Тањуг

Незапосленост, сиромаштво и фискални дефицит Србије су међу највећима у Европи – држава је у јако лошој финансијској ситуацији. Граница за пензионисање је међу најнижима у Европи, уз нереалан однос просечне пензије према просечној плати. Здравство је већ више година рангирано као најгоре у Европи. Србија је трећа у свету по броју школованих младих људи који из ње заувек одлазе. Школовани кадар који остаје, у великој мери има дипломе сумњивог квалитета захваљујући урушеном образовном систему. Правосуђе је неефикасно. Јавна администрација је гломазна, скупа и изразито неефикасна. Исто важи и за највећи број државних предузећа од којих је трећина у вечитом реструктурирању, а ни остала нису посебно конкурентна на тржишту, већ углавном опстају захваљујући новцу пореских обвезника. У многим областима битним за економски раст, законска регулатива је недоследна, компликована и нелогична. Велики инфраструктурни пројекти се реализују споро, неки већ деценијама, уз непрестана непланска улагања, док се паралелно неодговорно уговарају нови пројекти који подједнако тапкају у месту. И у најтежим временима, бар смо у спорту били успешни. Данас више улажемо у спортисте и клубове, али и они ретко постижу добре резултате на међународном нивоу.

Овако сажето и без удубљивања у факте и разлоге за све наведено, јасно је колико је ситуација озбиљна.

Ми немамо илузије о томе шта се може урадити за четири године. Али смо потпуно сигурни шта мора да се уради за четири године. Зато смо утврдили скуп јасних, прецизно дефинисаних циљева који ће представљати стратешке приоритете у раду министарстава. На основу тих циљева мериће се и оцењивати успех рада владе и сваког од министара.

Дакле, све што сам и о чему сам до сада говорио тичало се нашег најважнијег задатка, а то је унапређење српске економије и животног стандарда наших грађана. Стратешки циљ без којег тај циљ није могућ јесте, пре свега, стабилизација јавних финансија и реформа јавног сектора.

Ово је несумњиво најтежи део пакета реформи који представљамо. Хоћу нашим грађанима да поручим оно што је апсолутно најважније. Све што будемо радили, све тешке и болне мере које будемо предузимали,

издржаћемо у наредне три године и већ од краја 2016. грађани ће имати и здравију економију и више плате и заустављање раста јавног дуга и нижи фискални дефицит.

Мерама фискалне консолидације консолидовани дефицит буџета ће се до 2017. године спустити на границу одрживог (3% до 4% БДП), што ће довести до заустављања раста јавног дуга на нивоу од око 75% БДП и започети његово постепено опадање. Једном речју, ова држава би у погледу основних параметара јавних финансија постала стабилна.

Смањење броја запослених у јавном сектору, посебно оних који су ту захваљујући чланству у политичким партијама, а не својој стручности, и висине њихових зарада на ниво који може да издржи приватни сектор из чиих средстава се те плате финансирају. После неколико месеци, плате у јавном сектору би се увећавале како би до краја 2016. године биле веће него данас.

Потпуна професионализација управљања јавним предузећима и елиминисање губитака у тим предузећима.

Довршетак приватизације и решавање статуса државних и друштвених предузећа, као и оних у реструктурирању.

Као што сам већ рекао, велики задатак који ова влада има, да би изградила модерну економију у Србији, јесте да развије приватни сектор и пренесе ресурсе и запослене из јавног сектора у приватни сектор. Мој циљ је да млади људи у овој земљи пожелеле да постану предузетници, инжењери технолошких наука, иноватори и власници фирми, а не службеници или секретарице у јавном сектору. Концептуална промена је суштински део наше визије економије која је прилагођена за 21. век.

Током много година, владама у Србији је било најлакше да запошљавају људе у јавни сектор уместо да им помогну да сами створе нешто. Ти људи који су запошљавани нису били обични људи. Многи од њих су били партијски људи, са везама, блиски власти. Био је то завет ћутања – ми те запослимо, а ти и твоја породица и пријатељи гласате за нас. Није то било само са једном партијом, био је то случај са свим партијама.

Уместо да подстиче сналажљивост и креативност, систем је мотивисао људе да не раде ништа осим да траже везе. Овакав систем убија покретачку снагу људи и претвара наше младе људе у цинике. Учи их да се знање, залагање и таленат не награђују – већ само везе. Драги грађани – та ера је завршена!

Као што можете да видите, данашњи јавни сектор је знатно већи него у многим другим земљама са којима желимо да се поредимо. Ми имамо готово 800.000 људи који раде у јавном сектору. Да, многи од њих раде поштен посао – попут наставника, медицинских сестара, лекара, војника и полицајаца... Али још много њих добија новац, а не ради ништа. Сваки динар који добију је динар мање који можемо да дамо за образовање, здравство или подршку за оне који су заиста сиромашни у нашем друштву.

Такође, многим владама у Србији било је лакше да оптерете приватни сектор порезима и наплатама. Политичарима у Србији је било лакше да оптерећују приватне фирме него да се супротставе партијским главешинама.

У модерној економији, приватни сектор треба да буде локомотива која вуче напред читаву земљу. Али у Србији смо подигли толико препрека на шинама, заглавили штапове у точкове локомотиве и оптеретили вагоне са толико непотребних људи да се воз, једноставно, више не помера. Једноставно није нормално да просечна плата у јавном сектору буде већа од оне у приватном.

Земља попут Србије не може да приушти себи да буде послодавац за толико људи и да их толико плаћа. Ми исплаћујемо плате новцем који немамо. И због тога морамо да позајмљујемо све више и више новца само да бисмо исплаћивали те плате. Новац се не добија бесплатно. Морамо да плаћамо камату – веома високу камату. Због тога нам дугови непрестано расту. И тако, наши кредити постају скупљи.

Јавни сектор, заправо, краде од народа коме би требало да служи, награђујући полууслугене бирократе и тзв. партијску војску, уместо креативне и вредне грађане и грађане са иницијативом који стреме бољитку. Све је ово на рачун наших будућих генерација. То се не може и неће наставити. Влада је поставила циљ да ово промени. До 2018. године циљ нам је да приватни сектор у Србији буде већи од јавног сектора.

Постоје два начина да се ово оствари. Прво, учинићемо лакшим и вреднијим посао у приватном сектору. Нећемо подизати порезе или додатно оптерећивати приватни сектор. Очистићемо банке од ненаплативих кредита како би могле да почну поново да позајмљују малим и средњим предузећима. Такође, створићемо механизме да субвенционисемо ове кредите како бисмо ојачали ликвидност тржишта.

Поштовани посланици, још један велики задатак који ова влада има, како би развила модерну економију, јесте да смањи расходну страну буџета и повећа приходе. Морамо да избалансирамо свој буџет.

Балансирање буџета и фискална консолидација по себи нису циљ. Али неопходно је бити интегрисан у глобално тржиште и избећи финансијску кризу попут оне у Грчкој, на Кипру, па чак и моћних економија попут америчке. Морамо да покажемо инвеститорима да можемо да руководимо својом економијом и понашамо се одговорно. Данашња инвеститорска тржишта су изграђена на поверењу. Уколико тржишта и инвеститори неће да нам верују, нећемо имати средстава да трансформишемо нашу економију и створимо више радних места.

Смањење расходне стране у националном буџету, пре свега, значи бригу о нашим државним предузећима која крваре. Сваке године те компаније губе 800 милиона евра, које сви ми морамо да платимо. Нека од тих предузећа не производе ништа вредно продаје. Нека од њих имају одрживи пословни модел, али се њима лоше руководи. Нека од њих су коришћена да се поједини моћници обогате кроз одливање средстава. Примери, Железара, Икарбус, ФАП.

Током 20 година, нико се није усудио да пипне та предузећа. Сви су гурали ствари под тепих, лагали људе, а неретко и они себе чекајући да држава о трошку свих грађана њима исплаћује нешто што реално нису зарадили. Свака влада је пребацивала лопту на следећу. Али ова влада биће другачија. Добили смо снажно овлашћење за промену, снажно овлашћење да поправимо економију. Зато смо одредили датум – 1. јануар 2015, до када ће сва ова предузећа коначно бити реструктурирана.

Реструктурирање државних предузећа подразумева или продају стратешком инвеститору, или њихову трансформацију, или њихово затварање. Даћемо све од себе како бисмо остварили прве две опције, али, уколико ништа не успе, неће бити избора него да се иде на трећу опцију. Део реформског пакета, који сам

мало пре представио, намењен је да помогне инвеститорима да купе државна предузећа. Много модернији Закон о раду, Закон о стечају и Закон о инвестицијама помоћи ће да се убеде инвеститори да могу да зараде у Србији и унапреде и направе успешним предузећа која купују. Као што видите, ми, који нисмо ни лук јели ни лук мирисали, ни криви ни дужни, мораћемо да кусамо најкиселију могућу чорбу коју су нам скували они који су Србијом тако и толико неодговорно управљали.

Да бисмо велике циљеве и задатке у свим сферама друштвеног живота, од економије, борбе против криминала и корупције, развоја нашег енергетског сектора и рударства, напретка великих и значајних инфраструктурних пројеката, снажније пољопривреде, бољег и успешнијег здравства и образовања уопште могли да остваримо, морамо да створимо систем који чине три стуба реформи.

#### КАКО ЋЕМО ОВЕ ЦИЉЕВЕ ОСТВАРИТИ: ТРИ СТУБА РЕФОРМИ

Бројност и размере проблема са којима се Србија суочава представљају последицу нечињења или лошег чињења током дужег низа година. Зато је за релативно брз успех у савладавању тих проблема неопходно симултано, синхронизовано и одлучно деловање државе, у више праваца. Стога ће се програм за економски опоравак Србије заснивати на три тачке:

Снажна и кредибилна стабилизација јавних финансија, која ће довести до тога да се раст јавног дуга заустави до 2017. године;

Реформа јавног сектора, која ће довести до унапређења његове ефикасности и квалитета јавних добара и услуга које он производи (ефикаснија администрација, доступније и ефикасније здравство, доступније и квалитетније образовање, ефикаснији судски систем);

Реформа привредног амбијента, која ће довести до снажног и брзог обарања ризика и трошкова пословања у Србији.

Ове три тачке представљају три носећа стуба економских и друштвених реформи које нам предстоје. Неуспех у било којем од ових сегмената лако може да уруши резултате остварене на другим пољима.

Да би се остварио успех у сва три сегмента, неопходно је пратити прецизан програм спровођења реформи, и то кроз три фазе:

до половине текуће године,

до краја текуће године и

у периоду од 2015. до 2017. године.

Циљ реформи које ће се спровести у првих 100 дана рада владе биће снажна фискална консолидација у циљу обезбеђења предуслова за одрживост јавних финансија и свеобухватна реформа пословног окружења у циљу стварања околности за прилив инвестиција, запошљавање и привредни раст.

Реформе које ће се спроводити до краја године имаће за циљ решавање проблема опште финансијске недисциплине (сиве економије, неликвидности и др.) и стварање оквира за успостављање правичности у систему зарада и запошљавања у јавном сектору, што су битни предуслови за средњорочну одрживост јавних финансија и привредни раст.

Реформе које ће се спроводити у периоду 2015. до 2017. године имаће пре свега за циљ стварање услова за унапређење квалитета услуга јавног сектора (образовања, здравства, државне управе и др.), што представља битан фактор будућег привредног раста.

#### ПРВИХ 100 ДАНА ВЛАДЕ:

У првих 100 дана рада владе планирамо да урадимо следеће:

##### Фискална консолидација

Да би програм фискалне консолидације дао ефекте, неопходно је са његовом применом почети што пре. Сходно томе, до краја јуна биће усвојен ребаланс буџета, на основу дефинисаног програма фискалне консолидације, а који ће обезбедити да консолидовани фискални дефицит у 2014. години буде знатно мањи од тренутних процена. Без фискалне консолидације, дефицит би ове године био чак 8%, што никако не смемо да дозволимо. Са таквим дефицитом били бисмо најгори у Европи. Додуше, то је поштено приказан дефицит без скривања испод линије, како смо то неретко чинили у прошлости. Узимајући то у обзир, укупне уштеде за мандата ове владе мораће да износе око 1,5 милијарди евра на годишњем нивоу, од чега би немали део морао да буде остварен већ у првих шест до 12 месеци. Највећи део прописа који ће обезбедити потребну консолидацију биће усвојен већ у летњем пакету закона и тако уграђен у ребаланс буџета.

Програм фискалне консолидације ће се, у већој мери, заснивати на смањењу потрошње (јер је узрок високог фискалног дефицита у Србији то што је држава превише великодушна према свима, а не само према најбољима, а не што су нам пореске стопе ниске), а у одређеној мери на повећање јавних прихода (и то углавном кроз борбу против сиве економије и проширење категорија акцизних производа).

У првој фази консолидације извршиће се:

Смањење плата у јавном сектору за 10%, а плате ће наставити да расту по тренутним фискалним правилима од 2015. године. Паралелно са овом мером ће бити укинут и солидарни порез, који је био неопходна мера у кратком року. На крају 2016. године у здравој српској економији, плате у јавном сектору достићи ће виши ниво него што је то данас.

Значајно смањење дискреционих расхода на дневнице за службена путовања и драстично смањење трошкова репрезентације и путовања.

Значајно смањење материјалних трошкова повезаних са коришћењем службених возила. Минималан број људи испод нивоа министра имаће право на службено возило.

Смањење донација државе за спортске клубове и подстицај за спровођење приватизације у том сегменту.

Одлучна борба против сиве економије.

Бољи порески обухват појединих група и делатности.

Друге мање промене пореског система у области акциза и других индиректних пореза.

Усвајање параметарске реформе пензијског система.

Циљ владе је да буџетски дефицит Србије буде на нивоу од око 3–4% БДП до краја 2017. године, и она ће учинити све да оствари одрживост јавних финансија. Уколико ефекти поменутих мера не буду довољни, размотриће се примена и додатних мера.

Ту смо дошли до кључне тачке. Сви економски експерти, комплетна стручна јавност посебно инсистира на смањењу пензија, јер то би био најбољи начин за смањење нашег фискалног дефицита, али у тешким разговорима са ММФ-ом, са Лазаром Крстићем, са Кори Удовички, а сви су они били за смањење пензија одмах, јасно сам рекао да нећемо смањивати пензије, све док не урадимо све и не покушамо све да дефицит смањимо другим средствима и методима. Када бисмо то данас урадили – пензије бисмо морали да смањимо 25–30%, колико су економски неосновано повећане од 2007. до 2009. године. Ово питање до октобра нећемо ни разматрати, јер ћемо свим силама и снагама покушати да остваримо такав напредак који би нам гарантовао непроменљивост пензија.

У циљу јачања поверења међународне заједнице и кредитора у кредибилност намера владе да обезбеди дугорочну одрживост јавних финансија, у првих 100 дана владе биће интензивирани активности на закључењу аранжмана са ММФ-ом и верујем да ће тај аранжман бити закључен.

Неизбежно ћете чути много опција оваквом плану фискалне консолидације и немојте да мислите да их нисам тражио даноноћно последњих шест месеци. Ниједан од оних које сам ја до сада имао прилике да саслушам – није реалан и не представља одрживо решење

Пре него што пређем на друге циљеве, бићу слободан да наведем неколико коментара о неколико алтернативних приступа који имају своје заговорнике:

Монетарна експанзија (штампање пара):

Алтернатива нормалном финансирању дефицита кроз задуживање на домаћем и иностраном финансијском тржишту и кроз билатералне и мултилатералне кредитне аранжмане јесте реактивација система монетизације буџетског дефицита, најкраће речено „штампање пара“. Ово би привидно олакшало финансирање дефицита, али би се негативан ефекат брзо, у року од неколико месеци, видео најпре кроз убрзано трошење девизних резерви на одбрану девизног курса (јер би вишак динара настао штампањем вршио притисак на курс), а када би девизне резерве достигле опасно низак ниво, динар би почео брзо да слаби што би се пренело на високу инфлацију. Висока инфлација би захтевала прилагођавање нивоа плата и пензија како би се оне задржале на истом реалном нивоу, што би додатно повећало дефицит. Потребно би било додатно штампање и тако укруг, по познатом сценарију из 1993. године. Сем финансирања дефицита, поједини економисти залажу се и за финансирање приоритетних инвестиционих пројеката из примарне емисије. Колико је ово опасно, говори сама чињеница да нисмо показали домаћинско понашање у државним банкама ни у Фонду за развој. Ми једноставно нисмо показали да смо способни да самостално управљамо кредитним институцијама на ваљан начин.

Отпис/репрограмирање дугова:

Отпис или генерално репрограмирање дугова јесте могућ сценарио, али је резервисан за земље које су прогласиле банкрот. Дакле, ово је легитимна опција ако желимо да идемо путем нпр. Аргентине, која је прогласила банкрот, па је након тога са повериоцима постигла договор о отпису дела дугова. Ово нас свакако не би спасло мера фискалне консолидације, већ би оне врло вероватно биле и оштрије у овом случају. Осим тога, дошло би до потпуног губитка суверенитета и самосталности у вођењу економске политике и политике јавних финансија, а Србија би ушла у десетогодишњи период, најпре рецесије, а онда стагнације.

Борба против сиве економије:

Борба против сиве економије ће дефинитивно бити један од приоритета нове владе и Министарства финансија, али су често предимензионирани ефекти који се могу очекивати од борбе против сиве економије. Консолидација која је држави потребна у наредне 3–4 године јесте око 150 милијарди динара. Ефекти борбе против сиве економије, у оптимистичном сценарију, који би подразумевао да сиву економију спустимо на ниво просека земаља нових чланица ЕУ, износили би двадесетак милијарди динара годишње.

Агресивн(и)ја приватизација:

Агресивна приватизација државне имовине (земљишта, стратешких предузећа и др.) дефинитивно би помогла да се проблеми финансирања државе реше у краћем року. То би захтевало нпр. продају 100% ЕПС-а, у тренутку када је ефикасност и потенцијална цена ЕПС-а далеко испод њене реалне вредности. Овакво решење би евентуално значило само привремено „крпљење“ државних финансија и омогућило би да се буџетски дефицит финансира једва неколико година. Оно што је најбитније, ово не би довело до структурног смањења дефицита. Расходи за плате и пензије би и даље остали високи у односу на приходе и после две године држава би се суочила са истом кризом у којој је сада. Ову стратегију су примењивале српске владе све до 2008. када више готово да није остало ништа вредно да се прода. Структурни проблеми и дисбаланс у буџету су гурани под тепих, а проблем дефицита се решавао приватизационим приходима, и то је оно што ни по коју цену нећемо радити.

Поред фискалне консолидације у првих сто дана ће се радити и на другим једнако битним елементима економске политике:

Консолидација финансијског сектора, под контролом државе

Друга битна мера у кратком року односиће се на успостављање пуне контроле над ризицима који се реализују у банкама у државном власништву, а који имају значајне ефекте на буџет. Тако ће се у првих 100 дана владе започети са решавањем питања одрживог функционисања банака у већинском државном власништву, кроз одговарајуће финансијске операције, приватизацију, консолидацију и пуну професионализацију менаџмента. Овај процес ће се завршити у току 2014. године. Кренуће се у приватизацију „Дунав осигурања“ до средине ове године, јер финансијски извештаји указују на све лошије пословне перформансе овог предузећа, што је још једна потврда да је држава лош предузетник, и да као такав не треба да се јавља у секторима где приватна иницијатива може ефикасно да послује.

Дефинисање начина и стварање одговарајућег законског оквира за решење питања предузећа у реструктурирању;

Тренутно има 157 предузећа у реструктурирању и њихово стање је, у највећем броју случајева, економски неодрживо. Овим предузећима треба додати и Железару у Смедереву и „Симпо“, јер њихово пословање у тренутним околностима не може да се настави у дужем периоду. Директан и индиректан трошак за државу износи више од 750 милиона долара годишње. Приоритет државе мора да буде да се у овом процесу заштите радници и да се за један део предузећа нађе стратешки инвеститор. Цео фокус државе треба да се усредреди на она предузећа која могу да запошљавају велики број радника и која имају изгледе да профитабилно послују. За њих треба ангажовати консултанте и инвестиционе банкарне, јер државне институције то не могу да ураде. Да су до сада могле да нађу партнера, не би се 15 година чекало на њихову

приватизацију. Највећи део ових припремних радњи реализоваће се већ у мају, са циљем да процес реструктурирања буде већим делом завршен до краја године.

Не можемо да обећамо да ћемо пронаћи решење, као што су то радиле претходне владе, али можемо да гарантујемо да ћемо направити тим врхунских, независних професионалаца који ће направити реалистичну стратегију, како да се Железара организује да почне да остварује профит.

Али нису све компаније у реструктурирању безнадежне. За ФАП смо нашли решење и до краја ове године, модерни нови камиони ће поново бити произведени у Прибоју. Али не произведени од стране државе, биће произведени од стране приватне компаније.

Решење ФАП-а било је резултат концентрисаног ангажовања радне групе која није била политичка, већ радне групе која је формирана од нестраначких стручњака. Независни експерти из аутомобилске индустрије радили су заједно са владиним организацијама, транспарентно и без прикривања информација и са заједничким циљем. Такође, радници, а делимично и руководство, били су конструктивно укључени у проналажење реалног решења с погледом у будућности.

Овом методом ћемо такође покушати да пронађемо решења за тржишно оријентисање и других компанија у реструктурирању. Стручњаци и компаније ће бити интегрисани у овом поступку – без учешћа политичара и странака. Фокус на основну делатност мора бити први корак. Такође, радници морају да одлуче и да за своје идеје и своју јасну вољу искажу реформе. Али за предузећа без производа и тржишта, као и за менаџмент без идеја, не постоји нада.

Икарбус са својим новим стратешким партнером Мерцедес-Бенцом има коначно производ који ово предузеће доводи у могућности да извози и више не зависи од локалног тржишта. Али, у исто време, њихово руководство мора да ради више и професионално, као и да узме активно учешће на слободном тржишту у иностранству, а не само да чека помоћ и нове послове од државе.

Усвајање стратегије реструктурирања и приватизација преосталих државних предузећа и отпочињање са њеном реализацијом

Држава је још увек власник неких вредних предузећа, али се до сада показало да је јако лоше управљала њима и да су та предузећа или правила велике губитке које је држава морала да покрива (директно или кроз гаранције) или је добијала много мањи профит него што би добијала да су она ефикасније пословала. Скоро сва државна предузећа захтевају велика улагања у наредном периоду да би била конкурентна, за шта држава нити има пара, нити има капацитете да трансформације спроведе у дело. Осим тога, у скоро свим тим предузећима постоји велики вишак радника који је резултат неконтролисаног партијског запошљавања. Једино решење да ова предузећа дугорочно опстану јесте да буду приватизована и да нови власник уложи озбиљан капитал и донесе свој „know-how“.

У наставку ћу изложити план деловања у погледу неколико највећих државних предузећа.

Телеком Србије ће ући у процес приватизације, јер ће његова вредност временом само падати. Тенденција у европским телекомуникацијама је убрзано регионално укрупњавање како би се одржао корак са растућим трошковима технологије и реално опадајућим приходима. Телеком Србије није изузетак, те се његово учешће на тржишту мобилне телефоније смањује сваке године, док на тржишту фиксне телефоније више не може да задржи монополски положај. Ускоро ће се кренути и са издавањем лиценци за 4Г мрежу, а ни Телеком ни



држава немају довољно средстава да озбиљно крену у развој нове мреже, па је очекивано додатно погоршавање Телекомове конкурентске позиције. Са припремом процеса приватизације би се започело у првих 100 дана рада владе. У том случају би било реално да приватизација буде окончана током наредне године, уколико тржишни услови то буду дозволили. Захваљујући побољшаној међународној позицији Србије, уверен сам да ћемо моћи да остваримо знатно већу цену за Телеком од оне коју бивша влада није могла да добије 2011. године.

ЕПС је највреднија компанија која је у државном власништву, али држава добија веома мало прихода од ње. Прошлогодишњи профит компаније био је близу 20 милијарди динара, али је ликвидност компаније лоша. По плану пословања, генерисани новчани ток и за ову годину биће негативан. Ипак, сматрамо да за Србију стратешки није добро решење да продајемо већински пакет акција ЕПС-а. Најбоља опција за ЕПС био би улазак мањинског партнера до краја следеће године (једна од водећих светских фирми у енергетској индустрији). Тај партнер би бирао већину менаџмента ЕПС-а и повећао ефикасност пословања. Држава би добила и више профита из пословања ЕПС-а и повећала би се вредност компаније за случај да се касније одлучи за приватизацију или листирање на берзи. Овај процес (уласка мањинског акционара) реално је могуће окончати у току 2015. или 2016. године.

Србијагас појединачно прави највеће губитке за државу. Осим гаранције за ликвидност која је дата буџетом за ову годину и која је довољна да покрије прошлу грејну сезону, нове гаранције за наступајуће грејне сезоне неће бити обезбеђене. Србијагас треба под хитно реструктурирати – и организационо и финансијски (идеално до половине ове године) и потенцијално приватизовати неке делове компаније (нпр. дистрибуцију гаса). Паралелно са реструктурирањем компаније и решавањем проблема фирми у реструктурирању, Србијагас би требало да постане профитабилна компанија.

Железнице Србије треба реструктурирати до краја ове године и раздвојити у три целине: путнички превоз, превоз робе (карго) и инфраструктуру. Превоз робе је профитабилна делатност за коју би били заинтересовани инвеститори и њу треба приватизовати. Путнички саобраћај и инфраструктура били би у државном власништву, али са јасним правилима шта држава субвенционише.

РТБ Бор је највреднија компанија у источној Србији, али је због великих дугова и лошег менаџмента доведена у тешку ситуацију. Компанија би уз финансијско реструктурирање имала велики број заинтересованих инвеститора и могла би да се постигне висока цена, а дугорочно чак и већи број запослених. За приватизацију РТБ Бора неопходно је да се промени и регулаторни оквир, а покушаћемо у периоду пред нама да подигнемо рудну ренту да би и држава и локална самоуправа имале користи од руде ископане на њиховој територији. Држава Србија није благословена што има РТБ Бор, него зато што има издашне потенцијале за експлоатацију руде бакра коју РТБ Бор не користи на најбољи начин. Са реалним износом рудне ренте, постаје мање релевантно ко је сам оператер РТБ-а – држава или нека друга компанија. Значај РТБ Бор потенцијално ће расти услед скоре појаве интересовања за истраживање и експлоатацију руде у околини Бора.

Државна лутрија је и поред скоро монополске позиције у организовању игара на срећу успела да оствари губитак, што је јединствен случај на свету. С друге стране, постоје заинтересовани партнери који желе да купе лиценцу за организовање игара на срећу, те би држава озбиљно требало да размотри промену регулативе и довођење страних партнера у овој области.

Аеродром Београд, а потенцијално и други саобраћајни инфраструктурни пројекти тражиће партнере који би их активно и професионално водили. У овом смислу у 2014. и 2015. години кренуће се са тражењем дугорочних концесионих партнера.

Оно што такође овде хоћу да нагласим јесте да ће се све приватизације обавити јавно и уз потпуну контролу јавности. Неки међудржавни уговори јесу били и биће потребни, јер наши односи са појединим партнерима превазилазе и превазилазиће појединачне пројекте, али ће и они бити учињени доступнима јавности.

Оно што ће представљати потпуну новину у раду владе јесте чињеница ћемо апсолутно избацити партије из управљачких структура јавних предузећа, увести професионални менаџмент, повећати профит и смањити губитке у сваком од њих.

Промена законског оквира који дефинише услове пословања у Србији

До краја јула биће усвојен реформски пакет закона из области економије, јавних финансија и социјалне заштите, који ће створити претпоставке за значајно унапређење конкурентности српске привреде, те за привлачење инвестиција и запошљавање. Реч је о следећим законима:

Закон о раду. Циљ је да се побољшају услови пословања и створе могућности за отварање нових радних места и пребацивање запослених из „црне“ економије у формалну, смањењем трошкова и ризика који прате формално запошљавање, и давање подстицаја запосленима и послодавцима да раде и запошљавају на легалан начин. О овом закону се већ расправља и преговара са синдикатима, али сада је време да се он консолидује и коначно донесе. Променићемо обрачун отпремнина, поједноставићемо прекид радног односа и навести услове под којима је могуће дати отказ, навешћемо законске последице незаконитог распуштања, редефинисати начине за одређивање плата. Укратко, учинићемо га модерним законом, баш као у успешним земљама, каква и сама тежимо да постанемо.

Закон о планирању и изградњи. Увођење електронског регистра и система издавања дозвола, смањење броја институција које су укључене у процес издавања, скраћивање рокова у коме институције морају да се изјасне и отклањање осталих уских грла и увођење канцеларије за брзе одговоре, што ће сасећи бирократију и корупцију који карактеришу грађевински сектор. Циљ нам је да скратимо време и издавање грађевинских дозвола са садашњих 170 дана на 60 дана, што би било испод просека за европске земље. Ово ће омогућити грађевинском сектору да коначно допринесе српској економији и изведе нас из рецесије. То ће, такође, побољшати позицију Србије на глобалном индексу конкурентности.

Закон о приватизацији. Орочавање завршетка приватизације, смањење дискреционих одлука, прецизирање улоге државних органа у процесу приватизације, што би процес учинила транспарентним и окончао корупционашку праксу у приватизацијама, истовремено трансформишући неуспеле приватизације државних предузећа у профитабилна. Закон би подстакao економски раст, јер ће нам омогућити да пронађемо правог инвеститора за здрава предузећа, али ће и ослободити национални буџет од финансирања предузећа која губе новац, а реално ништа не производе.

Закон о стечају. Скраћивање процеса, овлашћење једног органа да представља све државне повериоце, стимулисање израде УППР-а уместо ликвидације, што ће ојачати општу фискалну дисциплину и правну

сигурност у земљи. То ће помоћи да се унапреди инвестиционо окружење и солвентност целокупне економије.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању. Повећање старосне границе за жене са 60 на 63/65 година, увођење актуарских пенала за превремено пензионисање, поштравање критеријума за добијање бенефицираног радног стажа, што ће обезбедити одрживост нашег пензионог система и јавних финансија. Повећаћемо прописану старосну границу за пензионисање жене – до 63 године, али постепено до 2020/2022. године. Доношење овог закона би успорило прилив нових пензионера и помогло да избалансирамо буџет. То ће, такође, смањити број неформалних запослених, због праксе да се рано пензионишу, како би наставили да раде и бивају плаћени на црно.

Закон о страним улагањима. Прецизирање државних подстицаја и услова под којима се додељују страним инвеститорима у складу са правилима ЕУ, што би елиминисало потребу за дискреционим одлучивањем на начин који је до сада био случај, који ће направити план националних приоритета у Србији. Закон и подзаконска акта ће прецизно дефинисати критеријуме за субвенције за улагања, тако да субвенције буду одобрене само оним инвеститорима чије пословно делање има позитивног утицаја на економију и друштво. Ово би такође зауставило бацање новца на неодговорне пројекте, који су само канал за незаконито узимање средстава из националног буџета.

Закон о јавним предузећима. Дефинисање управљања и контроле у јавним предузећима, начин избора, смењивања и одговорности менаџера, те дефинисање стратегија ЈП и висине субвенција опредељених за остваривање искључиво социјалних аспеката ових стратегија. Јавним предузећима ће се од сада руководити професионално, из једног центра – Министарства привреде.

Закон о пореском поступку и пореској администрацији. Стварање претпоставки за трансформацију Пореске управе и ефикасну борбу против сиве економије како би се унапредила ефикасност наплате пореза. Нови закон ће увећати приходе од пореза, смањити регулаторне трошкове усклађивања са пореским прописима и смањити правну несигурност. Ове промене ће имати позитиван утицај на конкурентност Србије (и њен пласман на глобалном индексу конкурентности).

Закон о привременом усклађивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада код корисника јавних средстава, тј. платним разредима

Закон о регистру корисника јавних средстава и њихових запослених и ангажованих лица којим ће се уредити питање прикупљања података који ће омогућити увид у то колико институција у јавном сектору постоји, колико запослених у њима, колике зараде они остварују и др.

Закон о државним службеницима (усклађивање са Законом о раду).

Закон о осигурању (усклађивање правила у увођење реда на тржиште осигурања).

Закон о хипотеци и др.

Чим први пакет реформи буде одобрен у парламенту, влада ће, са мношћом на челу, предузети активне и знатне мере да представи ове реформе инвеститорима широм света. Планираћемо и организовати опсежне „турнеје“, како бисмо Србију представили као најпривлачнију дестинацију за инвестиције у региону. Реформе ће нам дати доста материјала да покажемо тржиштима и инвеститорима да би требало да дођу и уложе у нашу земљу. Верујем да ћемо велике ефекте ових реформи осетити већ 2016. године.

Фото: Тањуг

Фото: Тањуг

Антирецесионе мере економске политике

Спровођење мера фискалне консолидације, те довршетак реструктурирања и приватизације државних предузећа могу негативно утицати на кретање привредне активности и запослености у кратком року. Због тога ће паралелно са овим мерама бити усвојене мере економске политике које делују антирецесионо – да ублаже негативне ефекте болних реформи и потпомогну бржи повратак на динамичан привредни раст, и раст заснован на оним секторима који се сматрају потенцијалним носиоцима дугорочног привредног раста Србије (ИТ, аутоиндустрија, прехранбена индустрија, енергетика и др.).

Ове мере ће укључити:

Субвенционисање динарских кредита за ликвидност привреде како би се повећала доступност извора финансирања привредним субјектима, и то махом експортно оријентисаним малим и средњим предузећима. Кредитна активност у Србији бележи пад. Пласмани банака привреди смањени су за 9,3 одсто, односно у привреду је пласирано око милијарду евра мање. Претходних година кроз програм субвенционисаних кредита за ликвидност годишње је привреди пласирано око милијарду евра кредита годишње. На тај начин, држава преузима на себе део трошка који генерише лош привредни амбијент. Пре тога ћемо банкама исплатити новац који им дугујемо за претходне трансхе омакве мере у последњих 4–5 година.

Динаризација финансијског система Републике Србије. Степен динаризације финансијског система Републике Србије, мерен учешћем динарских пласмана у укупним пласманима који су одобрени привреди и становништву на крају 2013. године, износио је 26,8%, односно уколико меримо степен динаризације учешћем динарских депозита у укупним депозитима привреде и становништва, за исти период износи 23,3%. Низак ниво динаризације има негативан утицај на успостављање адекватног макроекономског окружења, стабилност финансијског система Републике Србије и ефикасност монетарне политике.

Интензивнија употреба домаће валуте у националној економији представља основ за ефикаснију монетарну политику, што за резултат има мање ризике по финансијску стабилност земље услед смањене изложености економије променама девизног курса.

Фискалном консолидацијом и повећањем динаризације стварају се услови за ниже и стабилније референтне стопе Народне банке Србије и пад свих других каматних стопа на динарске кредите у нашем систему, а у циљу олакшања кредитирања привреде и становништва, смањења изложености националне економије ризику промене девизног курса и подстицања привредног раста и запошљавања.

Значајнија заступљеност домаће валуте у финансијском систему Републике Србије и адекватна усклађеност валутне структуре прихода и расхода небанкарског сектора, унапредиле би степен финансијске стабилности земље, умањила ризике од промене девизног курса у најрањивијим секторима привреде и унапредиле ефикасност монетарне политике.

У циљу унапређења процеса динаризације Влада Републике Србије и Народна банка Србије креирале су Меморандум о стратегији динаризације финансијског система Републике Србије. Меморандумом су дефинисани циљеви, мере и активности који ће се предузимати ради јачања поверења у домаћу валуту и њену употребу у монетарном систему.

Влада Републике Србије, заједно са Народном банком Србије, у оквиру подршке динаризацији финансијског система наставиће активности усмерене ка успостављању макроекономског окружења које карактеришу ниска и стабилна инфлација, стабилан финансијски систем и одржив привредни раст.

Такође, Влада Републике Србије ће у сарадњи са осталим тржишним учесницима, пре свега банкарским сектором, а уз подршку међународних финансијских институција, предузети мере усмерене ка активном промовисању динарских инструмената и тржишта, што ће резултирати унапређењем услова динарског кредитирања привреде и становништва, значајнијој употреби динарских извора, као и повећању кредитне и економске активности. Наведене мере и активности обезбедиће подршку повећању динаризације финансијског система са позитивним ефектима на ефикасност монетарне политике и економског система.

Временски ограничене пореске олакшице приликом запошљавања нових радника односно пребацивања радника из сиве зоне у легалне токове (држава би сносила део трошка пореза и доприноса за раднике у новооснованим предузећима – на десет новозапослених радника послодавац би плаћао порезе и доприносе за прва три, док би држава надокнадила овај трошак за наредних седам радника). Овим мерама би посебно била посвећена пажња најугроженијим групама становништва – младим људима на самом почетку каријере и људима који си на самом крају каријере.

Покретање великих пројеката јефтине станоградње (држава обезбеђује земљиште и инфраструктуру, што омогућава да цена станова буде таква да они буду приступачни просечној породици, чиме ће бити генерисана масовна тражња за тим становима, а истовремено ће се покренути један од сектора који је највише погођен кризом – грађевинарство – али не по моделу „Степа Степановић“, где је цена станова била суштински тржишна).

Усвајање новог механизма за доделу субвенција за инвестиције и запошљавање, које ће бити временске ограничене, и постављене тако да подстакну прилив инвестиција у неразвијена подручја, те подручја која ће бити посебно погођена довршетком реструктурирања државних и друштвених предузећа. За ово ће, поред мера фискалне консолидације, бити обезбеђено око 200 милиона евра у 2015. и 2016. години.

## ПРОГРАМ РЕФОРМИ ДО КРАЈА 2014. ГОДИНЕ

Описане мере које ћемо усвојити и применити у првих 100 дана рада владе представљаће само први, али пресудно битан, корак ка успешној реформи привредног система. Одмах након првог таласа реформи, који ће бити спроведен до краја јула, отпочеће се са реализацијом реформи за чију припрему је потребно нешто више времена, и које је неопходно завршити до краја године. Реч је о пет битних реформи:

Агресивна борба против сиве економије

Остварење циља да се сива економија сведе на ниво уређених земаља Европске уније, дуготрајан је процес и зависи пре свега од изградње читавог низа институција и њиховог капацитета да обављају своју улогу на ефикасан начин. Процес институционалне изградње траје у просеку три до четири године, у зависности од комплексности институције, и тај процес мора тећи независно од акционог плана за борбу против сиве економије. Оно што је могуће урадити у кратком року јесте спровести низ акција у борби против сиве економије (тачније – организованог криминала) које могу знатно смањити ову појаву у појединим областима које су фискално најиздашније и у исто време најочигледнији пример немоћи државе да се избори са овим проблемом. Истовремено ће се створити институционални и организациони оквир за системско сузбијање сиве економије, пре свега кроз промену пореских прописа и темељну реформу Пореске управе.

Конкретне акције до краја године подразумевају:

Анализу и приоритизацију појавних облика сиве економије који ће бити предмет акције како би се у најкраћем року добио највећи ефекат;

Промену прописа, Законских и подзаконских аката односно интерних процедура и правилника који су до сада онемогућавали или отежавали сузбијање ових видова утаје пореза (нпр., прављење посебних процедура за контролу појединих ризичних индустрија) и поштравање казнене политике која је у појединим доменима била јако блага и на неки начин поспешивала сиву економију;

Реорганизацију интерних ресурса и мобилизацију вишка административног особља како би вршили већи број контрола;

Сређивање интерних евиденција (регистара) и екстерних база података и промена начина анализа ризика како би се повећала вероватноћа откривања и боље циљала контрола;

Завршетак детаљног плана контрола по ризичним индустријама (нпр., угоститељство, ауто-превоз, малопродаја, манипулација секундарним сировинама) и ризичним делатностима (нпр., шверц акцизних производа);

Вишемесечно континуирано спровођење контрола, уз ближу координацију више државних институција и јасну подршку врха државе;

Осим тога, до краја године биће усвојен и нови закон о инспекцијском надзору, који ће обезбедити обједињавање рада тржишне инспекције, инспекције рада, комуналне инспекције, итд. као и њихову бољу координацију са радом Пореске управе.

Решавање проблема ненаплативих потраживања и неликвидности привреде

Удео проблематичних (ненаплативих) кредита у Србији је са трећим кварталом 2013. достигао 22%, с тим да у привреди износи 28%, а код становништва 9%. Ово је далеко највиши проценат проблематичних кредита у региону, и као такав представља системски проблем, и то не само банкарског сектора, већ и привредног система у целини. Висок ниво проблематичних кредита чини да се кредитна активност у Србији смањује у континуитету већ преко годину дана. Биланси банака оптерећени проблематичним кредитима чине да је цена кредита виша, а спремност за кредитирање и преузимање ризика мања. Јасно је да ово негативно утиче на привредни раст јер у одсуству кредитирања, знатно су ограничени расположиви извори за финансирање инвестиција.

Не улазећи претерано у узроке овог проблема, који су сигурно различити од економске кризе и објективних тржишних околности, па до криминалних радњи, чињеница је да се већина домаћих компанија (како

државних тако и приватних) нашла у проблемима и да су управо њихови кредити постали проблематични. Управо због проблема који је системског карактера, концепт решавања треба да буде такође системски. Концепт би подразумевао успостављање посебне компаније у виду инвестиционог фонда који би откупљиво проблематичне кредите од банака. Ова компанија би имала професионални менаџмент специјализован за реструктурирање компанија које се налазе у финансијским тешкоћама, а којима су ови кредити били одобравани. Процес би био потпуно фер и транспарентан и било би понуђено учешће свим банкама на тржишту. Капитал за ову компанију би обезбедиле банке учеснице и међународне финансијске институције, а држава би са своје стране морала да ради на унапређењу регулативе која се тиче стечаја, реструктурирања дугова и процене имовине. Кроз овај процес би се „очистили“ биланси банака, које би потом биле поново спремне да кредитирају привреду. Истовремено, професионални менаџмент који би управљао проблематичним фирмама био би фокусиран на спасавање ових фирми и њихово стављање на ноге.

Тиме је ефекат за целокупну привреду двоструко позитиван.

Истовремено, имплементираће се и друге мере које су неопходне за отклањање горућег проблема неликвидности и несолвентности привреде:

Убрзање процеса стечаја, кроз ефикасну имплементацију новог Закона о стечају;

Увођење субвенционисаних кредита за ликвидност привреди, о којима сам говорио;

Измирење свих доспелих обавеза од стране државе, према приватним повериоцима/добављачима.

Дефинисање жељеног (циљног) стања јавне управе, са посебним освртом на здравство, просвету и науку, и државну управу и локалну самоуправу, укључујући и циљни број запослених

Јавни сектор тренутно запошљава оквирно 780.000 људи, од чега у државној управи 36.000, на локалу 163.000, у образовању 161.000, а 135.000 у здравству. Овај број запослених у јавном сектору је неодрживо висок – много је виши од свих земаља у окружењу, а нарочито у поређењу са земљама ЕУ.

Оптимизација обима јавног сектора биће спроведена кроз:

Анализу постојећег стања и броја запослених у свим институцијама водећи рачуна о мерењу учинка запослених са циљем идентификације вишкова/мањкова.

Анализу описа радних места у свим институцијама уз њихово редизајнирање.

Функционалну анализу свих институција са циљем идентификације оправданости њиховог постојања и преклапања делатности.

План за оптимизацију сваког од сектора.

Процес анализе треба да траје до новембра 2014, када би била донета одлука о динамици имплементације у сваком од сектора.

Увођење правичних платних разреда и дефинисане динамике повећања зарада и смањења броја запослених кроз преговоре са синдикатима

У циљу повећања ефикасности и транспарентности приступиће се дизајнирању и имплементацији правичног система платних разреда за цео јавни сектор. Тренутно у Србији постоји читава „шума“ различитих система коефицијената и платних разреда (преко 900) који су настали као резултат утицаја различитих интересних група у периоду од 2000. до данас. Зараде се исплаћују по 70 различитих основа поред основне зараде, а постоје и аномалије у систему где су исти послови/занимања драматично различито плаћени. Циљ је да се овако неефикасан, нетранспарентан и неправичан систем многобројних коефицијената и платних разреда замени јединственим системом (по узору на Немачку).

## Реформа судства

Завршетак реформе судства један је од битних стубова за нормално функционисање привреде, државне управе и стварање сигурног амбијента за улагања. Циљеви реформе су да се смањи број нерешених предмета, убрзају судски поступци и омогући већа предвидивост судског система (уједначавање пресуда и тумачења унутар судског система). Све ово треба да има за резултат враћање поверења грађана и привреде у судски систем. У том смислу, до краја године ће бити у потпуности заокружен законски оквир за нови, ефикаснији, правосудни систем.

## Програм структурних реформи од 2015. до 2017. године

Наредне три године биће кључне да се институције државе и главне функције које држава обавља подигну на ноге. Од успеха у том погледу зависи дугорочна економска перспектива земље. По свим истраживањима наше здравство државу кошта слично као друге земље у региону, али је квалитет услуга много лошији, резултати нашег школства су гори него у већини европских земаља, а грађани нису задовољни услугама државне и локалне администрације. Структурне реформе у свакој од области морају да имају јасан циљ који желе да постигну, а то је боља услуга јавног сектора, које држава пружа за порез који грађани и привреда плаћају. Сходно томе, у периоду од 2015. до 2017. године биће спроведене системске реформе у четири сегмента јавног сектора који представљају најзначајније пружаоце јавних услуга – здравство, образовање, државна управа и локална самоуправа.

Србија је била на 101. месту Глобалног индекса конкурентности, Светског економског форума за 2013/2014. Ми смо последњи међу земљама у нашем региону. Циљ реформског пакета закона јесте да се повећа конкурентност наше економије, створи привлачност за инвеститоре и додатни притисак стави на праксу корупције. Повећање конкурентности ће, такође, помоћи да се смање потрошачке цене, а то ће осетити свака породица у земљи. Циљ ове владе је да следеће године наша земља учини највећи напредак на том индексу, међу свим земљама света, а да до 2018. године будемо ранжирани међу првим земљама југоисточне Европе.

## Ефикасна реализација приоритетних инвестиционих и инфраструктурних пројеката

У области саобраћаја, инфраструктурних пројеката и грађевинарства очекујем највеће помаке у наредном периоду. Наш највећи проблем представља наша финансијска недисциплина, неодговорност и неозбиљност, те није чудо што људи у Србији сматрају немогућим подухватом изградњу ауто-пута или више мостова и железничких колосека, без обзира на огроман новац који смо у претходном периоду за те потребе издвајали. Суштина нашег проблема је што не можемо више ништа да градимо узимајући кредите, а све због висине јавног дуга и катастрофалне неодговорности наших власти из 2008. године. Оно на чему чему инсистирати и ту очекујемо велике и добре вести јесу концесионарски уговори и уверавам грађане да ћемо ауто-пут Београд–Бољаре завршити за четири године и тиме остварити вишедеценијски сан наших грађана.

Текући пројекти у овој области:



- Путна инфраструктура

Обилазница око Београда

Београд – Јужни Јадран, Е 763 (Београд–Бољаре 270 км)

Мост Земун–Борча

Жежељев Мост у Новом Саду на Коридору 10

Пројекат рехабилитације и безбедности на путевима 2014–2018.

Коридор 10, деоница Југ Е-75, 74.2 км и деоница Исток Е-85, 86.8 км

- Железничка инфраструктура

Нови Сад – Суботица – граница Мађарске

Стара Пазова – Нови Сад

Ремонт шест деоница на Коридору 10 (112 км)

Изградња другог колосека Београд–Панчево

Прокоп (станица Београд Центар)

Модернизација пруге Београд–Врвница (правац Бар)

Набавка дизел моторних возова

Модернизација пруге Ниш Димитровград

Обилазница око Ниша

Деоница Ниш–Брестовац

Изградња интермодалног терминала у Батајници

- Нови пројекти

Израда пројектне документације за Фрушкогорски коридор (Нови Сад – Рума)

Израда пројектне документације за Моравски коридор (Појате–Прељина)

Потпуни довршетак изградње Коридора 10

Завршетак изградње Коридора 11 на потезу од Београда до Чачка

Завршетак железничке станице Прокоп

Завршетак пуног профила ауто-пута Обилазнице око Београда

Потпуна реализација пројеката реконструкције железничког коридора 10 из руског кредита и почетак грађевинских радова на изградњи брзе пруге од Београда до Будимпеште (али само у случају да буде обезбеђено концесионо финансирање)

- Завршетак прве фазе реализације пројекта „Београд на води“

Ова влада ће, такође, припремити портфељ великих инфраструктурних пројеката, који ће привући нове инвеститоре по ВОТ (буилд-операте-трансфер) моделу.

Ови пројекти ће се прикључити већ постојећем пројекту „Београд на води“, који напредује сваког дана, и који представља инвестицију од 3 милијарде евра. Неки од ВОТ пројеката биће урађени као део нове регионалне сарадње са земљама из окружења. Очекујем да ови пројекти донесу додатне стотине милиона евра

инвестиција у нашу земљу, и помогну стварању још радних места и прихода држави. Желим да инвеститори лете изнад Србије и виде на стотине огромних дизалица како раде. А то ће бити знак да наша земља, коначном иде напред.

## Телекомуникације и туризам

У области телекомуникација и информационог друштва најважнији задатак је завршетак процеса дигитализације телевизијског сигнала, који ће бити окончан до 17. јуна 2015. године што је рок који је за то поставила Европска унија.

Министарство трговине, туризма и телекомуникација наставиће активности у циљу развоја мреже широкопојасног и брзог интернета како би он био доступан и у најслабије насељеним деловима земље.

У фокусу ће бити и даље унапређење електронског пословања, кроз стварање одговарајућег законског оквира и административног система неопходних за развој ове области. Од посебног значаја за развој електронског пословања јесте отварање опције пријема новца из иностранства путем интернет сервиса „ПауПал“, који је током 2013. године дошао на тржиште Србије и развио услугу плаћања и слања новца преко интернета.

С обзиром на велики потенцијал развоја сектора информационих технологија (ИТ сектор) и извозне могућности у овој области, Министарство трговине, туризма и телекомуникација радиће и на унапређењу услова за развој ИТ сектора кроз даљу либерализацију тржишта, давање подстицаја домаћим произвођачима и стварање услова за нова страна улагања. У прилог подршци овом сектору, говори и податак да ИТ индустрија спада међу четири привредне гране у Србији са највећим перспективама раста и извозним потенцијалима.

Главни циљ Министарства трговине, туризма и телекомуникација у области туризма јесте да се унапреди квалитет туристичке понуде Србије, како би се у наредном периоду остварило повећање укупног девизног прилива од туризма са садашњих 800 милиона евра на 1,3 милијарде евра годишње.

Максималним радом на унапређењу квалитета туристичке понуде може се очекивати да у наредном периоду укупан број туриста који годишње посети Србију порасте са 2,3 милиона годишње, колико је остварено у 2013, на више од 5 милиона. У том случају, очекује се повећање броја директно запослених у туризму са садашњих 70 хиљада на 100 хиљада радника.

Фото: Бета

Фото: Бета

## Излазак на нова тржишта и повећање извоза српске робе

У циљу даљег повећања извоза биће појачане активности на тражењу нових тржишта за пласман српске робе, и то кроз потписивање споразума о слободној трговини са земљама са којима Србија до сада није имала такве закључене споразуме. Уочено је да је највећи раст извоза остварен управо у оне државе са којима постоје закључени споразуми о слободној трговини. У том смислу, највећи потенцијал за такав вид тражења нових тржишта постоји у земљама Блиског истока, Африке и Азије.

Један од кључних циљева у области спољне трговине јесте приступање Светској трговинској организацији (СТО), што је један од предуслова за чланство Србије у Европској унији.

## Развој енергетике

Задатак овог ресора јесте да обезбеди енергетску стабилност и безбедност Србије, односно довољне количине енергије и енергената по одрживим ценама, уз јасан законодавни оквир и повољан амбијент за инвестирање. Дефинисањем приоритета улагања одредиће се и брзина развоја енергетике и рударства, а самим тим и стопе будућег привредног раста Србије.

У области законодавне процедуре која је основ и прегледности пословања и доброг амбијента за улагање биће донети нови Закон и подзаконска акта о енергетици, Закон о геолошким истраживањима и рударству, Закон о тржишту електричне енергије, Закон о тржишту гаса, Закон о тржишту топлотне енергије, усклађени са прописима и стандардима ЕУ, као и подзаконска акта Закона о ефикасном коришћењу енергије, Закона о робним резервама у делу постојања обавезних резерви нафте, нафтних деривата и гаса у Србији, и подзаконских аката у циљу даљег поспешивања искоришћења обновљивих извора енергије, посебно биомасе.

У области рударства извршиће се озбиљне измене постојећих аката и сеча прописа, који успоравају и гуше развој рударства.

Извршиће се промена тарифног система и отворити поглавље 15 – Енергетика, у преговорима са ЕУ.

Стратешки циљ Србије јесте да подигне степен енергетске безбедности искоришћењем расположивих ресурса и конвенционалних необновљивих и обновљивих извора енергије.

Један од приоритета у области енергетике биће обновљиви извори енергије за које су у претходне две године створени законодавни и привредни услови да се у њих улаже. Поред искоришћења хидроенергије, ветра, геотермалне и сунчеве, посебно ће се помоћи искоришћење потенцијала биомасе који у укупном потенцијалу обновљивих извора енергије учествује са 60%.

Српску енергетику карактеришу висока екстерна енергетска зависност (неповољна структура домаћих конвенционалних извора, низак ниво улагања у истраживање енергетских и рударских потенцијала), неекономске цене енергије и диспаритет цена енергије и енергената, али и низак степен наплате електричне енергије, гаса и топлотне енергије (потраживања ЕПС-а за утрошену електричну енергију су 1,1 милијарда евра, а Србијагаса за утрошен гас 600 милиона евра, а топлана у Србији (има их 57) 200 милиона евра).

Приоритети владе у области енергетске политике Републике Србије биће подизање енергетске безбедности и сигурности као и подизање свести код доносиоца одлука да је енергетска безбедност државе апсолутни приоритет.

Могућности за инвестиције у енергетици до 2020. износе око 8,5 милијарди евра, односно за гасовод Јужни ток планирано 1,9 милијарди евра. Од тога око 2.000 MW, у савремене термоелектране и електране на природни гас уз принцип когенерације. Око 1.400 MW у велике хидрокапацитете укључујући и реверзибилне, и 1092 MW вредних око 2 милијарде евра из обновљивих извора енергије. Свака инвестициона одлука ће бити пажљиво анализирана у складу са интересима инвеститора и Републике Србије, а у складу са фискалним могућностима.

Отварање и развој интерног и регионалног тржишта је процес који је већ започет, а који треба да омогући постављање функционисања енергетике на тржишним основама и њено боље регионално позиционирање. У овом тренутку је отворено до 40% тржишта, што износи 4.000 купаца на високом и средњем напону. Ово је сигуран пут да се повећа конкурентност српске привреде, али и да се обезбеди сигурност снабдевања домаћег тржишта, и смање губици у дистрибутивним мрежама.

За Србију посебан значај има чланство у Енергетској заједници и процес придруживања Европској унији. Енергетска Стратегија Енергетске заједнице је управо и настала на иницијативу Србије и представља спону са енергетском политиком ЕУ. Јасно смо посвећени, не само процесу европских интеграција, већ и развоју сарадње са свим земљама које су на међународној сцени препознате као лидери.

Развој пољопривреде

Повећање пољопривредне производње за 30%

Основни задаци министарке за пољопривреду биће:

Реализација пројеката за наводњавање

Укрупњавање земљишних поседа на начин који ће омогућити планско бављење пољопривредом

Промена начина финансирања пољопривреде, на начин који ће подстицати већу продуктивност

Вертикална интеграција до краја прерађивачких ланаца

Иако је сектор пољопривреде важан за српску економију, одликује га слаба и неконкурентна производња. Разлог за ово су економска глобализација, недостатак институција, велики број малих газдинстава, висока зависност од климатских промена, техничко-технолошка заосталост целог сектора, несигурно тржиште пољопривредног земљишта, као и обавезе које се намећу у процесу прикључења Србије ЕУ и Светској трговинској организацији. Тржишни ланац и логистичку подршку сектору одликује недостатак или ниска ефикасност институција и система за логистичку подршку, као и недовољна искоришћеност расположивих капацитета и ресурса.

Према последњим статистичким подацима сеоско становништво чини 40,6% укупног становништва, а сваки пети становник села старији је од 65 година. У односу на попис из 2002. године број руралног становништва је опао за 10,9%. Удео пољопривреде у укупној запослености је 21%, бруто друштвеној вредности 10,4%, а удео пољопривредно-прехранбених производа у укупном извозу је 22%.

Један од посебно важних изазова Владе Србије у оквиру политике руралног развоја биће обезбеђење економске одрживости малих породичних газдинстава, с обзиром на то да чине око 77% регистрованих пољопривредних газдинстава, и њихова припрема за конкуренцију са произвођачима из ЕУ, као и останак младих и жена на селу.

Пратећи актуелне транзиционе и интеграцијске процесе нова Стратегија пољопривреде даје јасне смернице будућих реформи пољопривредног сектора, уз прецизно дефинисање приоритетних подручја деловања на ревитализацију и активирање развојних потенцијала руралних средина. Процес јавне расправе је завршен и усвајање Стратегије пољопривреде Србије ће уследити одмах након формирања владе. Овај документ уједно ствара оквир за наредне активности у смислу израде националних програма за пољопривреду и рурални развој, који треба да садрже конкретне и детаљно описане мере за достизање Стратегијом зацртаних циљева.

Процес израде националних програма, праћен израдом одговарајућих секторских анализа, започет је почетком године и предвиђа конкретне мере за реализацију следећих стратешких циљева:

Раст производње и стабилност дохотка произвођача.

Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора.

Одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине.

Унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањење сиромаштва.

Ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја пољопривреде и руралног развоја.

У наредном периоду очекује нас даљи рад на активностима за успостављање и акредитацију потребних структура за коришћење претприступних фондова ЕУ за рурални развој (ИПАРД) чиме би се испунили услови за повлачење предвиђених приступних фондова за Србију од 32 до 38 милиона евра на годишњем нивоу.

Влада Републике Србије ће наставити интензиван рад на даљем унапређењу система за заштиту здравља потрошача, спречавања појављивања болести животиња и биљака, заштите здравља и добробити животиња и обезбеђивања становништва довољним количинама квалитетне и здравствено исправне хране намењене пласирању, како на домаће, тако и на захтевна инострана тржишта.

Посебна подршка инспекцијским органима биће обезбеђења кроз успостављање лабораторијске мреже, способне да прати и пружа подршку пољопривредно-прехрамбеном сектору Србије.

Нове мере аграрне политике обезбедиће посебну подршку за младе пољопривредне произвођаче, жене на селу, земљорадничке задруге, удружења пољопривредника, као и већи износ финансијских средстава за примарну производњу и прераду пољопривредних производа.

У најкраћем року донећемо Закон о прецетвеном финансирању који ће омогућити пољопривредницима прихватљив извор финансирања жетве тако што ће као гаранцију отплате давати будући род, а не хипотеку. Наставићемо са развијањем система јавних складишта који се показао као веома квалитетан начин повољног обезбеђења финансијских средстава за пољопривреднике и адекватног чувања и квалитативног класификовања робе према светским стандардима.

Мере тржишне ценовне подршке биће усмерене на стабилизацију цена у време поремећаја на тржишту. У таквим условима уводиће се различите интервентне мере, којима ће се подстицати додатна потражња или

регулисање понуде. Генерална оријентација биће да се постепено гради систем „безбедносне мреже“ за стабилизацију тржишта, по механизмима и принципима који важе у ЕУ.

Успостављање ефикасног система подршке пољопривреди захтева и значајна институционална прилагођавања у правцу изградње и реформисања, пољопривреди прилагођених, финансијских институција (јачање финансијских фондова) и финансијских производа (осигурања и кредити). Држава ће прилагодити законски оквир за лакше обезбеђење колатерала и обезбедити ефикасну и стабилну буџетску подршку сектору пољопривреде.

Усвајањем и прилагођавањем сета закона регулисаће се односи у домену промета, закупа и наслеђивања земљишта, али и обавеза одржавања земљишта у смислу поштовања принципа добре пољопривредне праксе. Посебан акценат ће бити дат заштити пољопривредног земљишта у смислу ограничавања претварања најквалитетнијег пољопривредног земљишта у земљиште за друге намене. Пореском политиком и буџетским подстицајима подржаваће се повећање и консолидација земљишта и успостављање активнијег тржишта земљишта.

Кредитном и инвестиционом подршком наставиће се и додатно оснажити финансирање пројеката за мелиорације и унапређење земљишне инфраструктуре.

Опште мере подршке пољопривреди предвиђају припрему и коришћење савремених алата за саветодавство, унапређење саветодавних модула и иновативних приступа у образовању и обукама пољопривредних произвођача чиме ће се унапредити систем креирања и трансфера знања.

Уважавајући све стручне и научне показатеље и препоруке, дефинисали смо нове реалне али и оствариве смернице развоја које ће на прави начин допринети да српска пољопривреда постане динамичан сектор заснован на знању и здравом животном средини, а руралне средине очуване за понос генерацијама које долазе.

Реформе образовања и науке

Иако имамо наизглед море образовних институција не можемо ни приближно тврдити да смо друштво знања. Једна кинеска пословица каже: „Планираш ли годину дана унапред, посади рижу, планираш ли десет година унапред, посади дрво, планираш ли век унапред, васпитавај и образуј људе.“

Ова Влада ће реформисати образовни систем. Да ли знате да је сваки трећи ђак у Србији функционално неписмен? Нама ће образовање бити на првом месту. Знање је темељ од којег крећемо да градимо нашу заједничку кућу, нашу нову Србију. Бољу Србију. Србију која зна.

Наша деца уче из књига старих и по двадесет година у ери технолошких иновација у којој је једној информацији потребно само 28 секунди да проструји светом! Какав је то парадокс!? Има ли бољег примера за то колико заостаје наше друштво? Наша деца уче из застарелих наставних средстава, а школски програми су такви да су затрпани гомилом неважних информација. Не постоји јасна селекција информација које ће им омогућити неко опште знање и образовање, неопходно сваком младом човеку за неко даље животно опредељење. Наша деца излазе из наших школа неспремна за свет и искушења која их чекају и без довољно знања да се самостално баве послом за који су се школовали.

Професори морају да их образују. Али не после школе! Не на приватним часовима. После школе деца треба да се баве спортом. Све чешће чујем како родитељи масовно плаћају приватне часове. Још масовнија појава је поклањање оцена. Тако их васпитавамо да ће сутра олако нешто постићи, само је важно да имају везу и да

плате, а што немају знања, нема везе. Тако им није учињена услуга, већ нанета штета. Стара кинеска пословица каже: „Дај човеку рибу и нахранићеш га за један дан. Научи га да пеца и нахранићеш га за цео живот.“ Ми морамо нашу децу научити пре свега да правилно размишљају. Када то науче, научили су најважнију лекцију.

Образовни систем чији је циљ да ученицима или студентима пружи сва неопходна знања за свој будући животни позив ствар је прошлости. Први разлог за то је динамика савременог живота која практично више ниједном позиву не дозвољава да буде животни. Други разлог је то што данас знања сама по себи више нису довољна. Први пут у историји људског рода догађа се да знање више није гаранција успеха у послу. Конкуренција чини да јучерашња знања више нису довољна за сутрашње послове. Најважнија компетенција свих успешних људи данас је способност да уче нове ствари. Једина школа у коју данас треба улагати време и ресурсе јесте школа која ће нас научити да учимо.

Највећи број занимања којима се данас људи баве пре само две деценије нису имали ни називе. Оно што данас може да буде целоживотно није занимање већ учење. Целоживотно учење је нужност времена у коме живимо. Све је мање послова за које радници неопходна знања и вештине стичу током редовног школовања. Стално учење и професионално усавршавање јесте начин живота на који морамо да се навикнемо. Образовни систем треба да подстиче све видове целоживотног учења.

Одговорност за квалитетно образовање је на свима нама, а пре свега на онима који се образују. Нико не може да очекује да је образовање једносмерна улица без раскрсница где нема потребе да се доносе и преиспитују било какве одлуке. Ученици који постану свесни да су сами најодговорнији за сопствено образовање лакше ће направити сопствени сазнајни пут. Постоји мноштво начина за стицање знања. Ту разноликост приступа треба гајити.

Неопходно је развијати независан систем екстерне провере који би кроз вредновање резултата учења био основа за унапређење школске праксе. Националне и међународне провере знања су велики неискоришћен ресурс за успостављање система у ком би се образовне политике доносиле на основу емпиријских резултата, а не на основу става јавности или импресија било ког појединца.

Школе би требало да имају већу аутономију у свом раду. Наставници такође. Таква аутономија нужно носи и већу одговорност за остварене резултате. Директори школа који су у страху да случајно не учине нешто што министарство није експлицитно одобрило не доприносе развоју образовања. Они само чувају статус кво који нам никада мање није био потребан. Сваки позитиван помак у школској пракси треба истаћи и охрабрити друге школе да пронађу свој препознатљив модел рада.

Гломазан и крут образовни систем не пружа могућност да свако пронађе себе, да искаже своја интересовања и оствари своје таленте. Нико од нас није довољно мудар да би требало да прописује како сви морају да уче. Нисмо сви исти. Баш у томе је снага човечанства.

Министарство просвете и науке мора да се ослободи непотребних ингеренција. Нема никакве потребе да се Министарство просвете бави ђачким екскурзијама, именованима школских одбора, верификацијом уџбеника итд. Министарство просвете и науке би требало да се бави развојем система и подизањем квалитета рада, легислативом, образовном економијом и стварањем мреже корисних веза са целим светом.

Образовање је много више од школства. Само један, мањи део образовања одвија се у школи. Актери овог система нису само ученици и наставници већ смо то сви ми. Сви ми треба да стварамо културу у којој се цене

труд и одговорност. Учење не сме да буде само средство којим се долази до оцена и диплома већ неизоставни део живота интелегентних бића. Учење само за оцену или пролаз на испиту лоша је пракса која има још лошије последице. Тренд поклањања оцена мора бити заустављен. Данас имамо неколико пута већи број вуковаца него пре две, три деценије. То што готово 15% ученика има све петице никоме не чини добро. Уколико је разлог за овакве оцене слаб критеријум, то треба утврдити коришћењем екстерних инструмената провере знања и тако критеријум учинити сврсисходнијим. Уколико је разлог за неразумно високе оцене спољашњи притисак, онда наставнике треба одлучно заштитити јер они су најмеродавнији да процене знање и дају оцену.

У домену високог образовања постоји низ побољшања које треба спровести. Ова влада ће се посебно бавити квалитетом високошколских установа, њиховом акредитацијом и стварањем услова да се олакша повратак наших стручњака из иностранства. На овај начин ће бити створени услови за здраву конкуренцију школа, факултета и наставника који тамо раде.

Један од приоритета ове владе биће наука и технолошки развој. У протеклој деценији, услед повећавања броја истраживача, које није било праћено сразмерним порастом буџетских средстава, дошли смо у ситуацију да велики део издвајања за науку практично одлази на исплату зарада запослених. Ниво финансирања самих истраживања овим је пао испод нивоа потребног да се ова делатност одржи, а вишегодишње запостављање проблема у овом ресору довело је до организованих протеста научних радника.

Поред планираног повећања улагања у науку, влада ће низом мера, као и изменама и допунама Закона о научноистраживачкој делатности, успоставити нови модел финансирања науке по угледу на праксу осталих развијених земаља у свету. Нов модел финансирања подразумева конституисање фонда који ће на бази стручности дугорочно креирати стратегију научноистраживачког и технолошког развоја, оцењивати научне пројекте и расписивати конкурсе за финансирање научноистраживачког рада.

Поред тога што је реч о изузетно важном развојном ресору, регулисање ових закона добиће приоритет како би се обезбедио континуитет у финансирању научноистраживачких пројеката, чији се текући циклус завршава крајем 2015. године.

Пошто постоји бојазан да би прелазак на нов модел финансирања могао угрозити неке области науке које су од опште важности за културу и друштво, али тренутно не представљају изазов у технолошко-развојном смислу, влада ће са посебном пажњом заштитити и подстаћи истраживања у хуманистичким и друштвеним наукама.

Интегрисаним напорима нове владе и водећих научника и стручњака, могли бисмо не само да спасемо науку и повратимо значај образовања, већ и да препознамо, подстакнемо и искористимо један од основних и вишеструко потврђених потенцијала које ова земља има.

Обезбеђивање услова који би истраживаче подстицали да остану у земљи, повећано улагање у науку, као и спрега између науке и привреде, обезбедили би основу за бржи привредни развој, као и општу културну и друштвену ревитализацију.

Такође, посебан акценат бих ставио на положај младих у Србији који је и даље далеко од задовољавајућег. Иако су донета основна стратешка документа из области омладинске политике, а пре свега Закон о младима и



доста урађено на спровођењу истих, подаци показују да се млади данас суочавају са многим изазовима од којих је свакако највећи проблем незапослености. Србија је суочена и са опадањем броја младих у општој популацији (1,8% између два пописа) и трендом одласка најталентованијих из земље. Зато је неопходно улагати у младе, стварати им услове за одговарајући посао, становање ван родитељског дома и заснивање породице.

Радићемо на даљем стратешком оквиру у овој области, али и на конкретним решењима за младе.

Кроз широк консултативни процес и учешће свих релевантних актера, у овој години израдиће се Национална стратегија за младе 2015–2025. са акционим планом за њено спровођење, а у складу са иницијативама и оквиром омладинске политике на нивоу ЕУ. Како би се постигли најбољи могући резултати уз потпуно уважавање искуства и иницијатива ЕУ у омладинској политици, приликом израде овог стратешког документа нагласак ће бити стављен на: смањење незапослености, подстицање предузетништва и samozapošljavanja уз одговарајуће олакшице и финансијску подршку почетницима, смањење социјалне искључености младих; спречавање раног напуштања образовања; повећање свести о значају неформалног образовања; побољшање квалитета каријерног вођења и саветовања; промовисање омладинског рада; промоцију здравих и безбедних стилова живота и повећање активног учешћа младих у друштвеном животу.

Фонд за младе таленте наставиће да подржава најталентованије младе људе у циљу да се заустави одлазак младих на рад у иностранство и да им се омогући да се у својој земљи професионално развијају.

#### Реформа државне управе

Последњих година сведоци смо великих флукуација масе запослених у јавној управи. Фокус више неће бити на промени државних службеника, већ на јачању њихових капацитета и подизању њихове одговорности у примени прописа и спровођењу утврђених процедура. Успоставићемо обавезу едукације и усавшавања државних службеника на свим нивоима. Редифинисаћемо критеријуме за запошљавање и напредовање у државној управи. Средства ћемо улагати у школовање кадрова који су потребни нашој државној управи, уз изградњу тржишних информационих система, контролу стандарда и квалитета. Све то мора да се ради квалитетније и професионалније него што је до сада рађено. Државна администрација мора постати подршка, а не препрека инвеститорима и приватницима. Реализацији тог циља у значајној мери ће допринети агресивно увођење електронске управе, као у увођење општег принципа „ћутање управе значи одобрење“.

Већ данас се Законом о министарствима успоставља Републички секретаријат за јавне политике, са потребним надлежностима да се обезбеђује осмишљеност и међусобну усклађеност јавних политика, и њихову усклађеност са средњорочним финансијским могућностима земље. Усвојиће се потребне законодавне измене (пре свега измене Закона о државној управи) које ће прописати начин на који се јавне политике доносе како би оне биле реалне, усклађене и спроводиве. Најбитнијим од њих претходиће усвајање концепата о циљевима и начинима на који се они постижу. Тек онда ће се решења разрађивати, међусобно усклађивати и на крају усвајати.

Омогућићемо привреди, цивилном друштву и другим заинтересованим странама да учествују у свим фазама правних аката, од концепта закона, до предлога, укључујући и припрему подзаконских аката.

## Реформа локалне самоуправе

У свим јединицама локалне самоуправе постоје велики вишкови запослених, а највећи број запослених у њима запошљаван је по политичкој линији. Не само да су људи запошљавани у општинским органима, већ су масовно запошљавани и у јавним и осталим локалним предузећима, која нису обухваћена правилом о максималном броју запослених. Циљ је да се кроз реформу локалне самоуправе дефинише максималан број запослених који се директно или индиректно финансирају из општинског буџета, а на основу броја становника и развијености општина. Реформа локалне самоуправе укључивала би и обавезу увођења електронске управе и максимално скраћивање рокова за издавање свих неопходних потврда и докумената у надлежности локалних органа. Реформа финансирања локалне самоуправе, с друге стране, повећаће фискалну одговорност локалних власти кроз мање ослањање на републичке трансфере и бољу наплату локалних пореза.

Захваљујући традиционалној ангажованости грађана Србије у својој заједници, и великој помоћи међународне заједнице, јединице локалне самоуправе данас далеко су способније да остварују грађанску самоуправу, пружају јавне услуге и подржавају инвестиције и развој, него што су биле пре само неколико година. Ипак, још има пуно посла на јачању локалне самоуправе. С једне стране, у складу са Европском повељом о локалној самоуправи, надлежности се морају одредити тако да грађани у самоуправама одлучују о ономе што они најбоље знају – које су им потребе, приоритети, коме треба заштита, а коме разрезати већи порез на имовину. У складу са принципима доброг газдовања, средства морају бити у складу са надлежностима. С друге стране, јединице локалне самоуправе морају преузети већу одговорност за квалитет својих одлука и развоја који из њих проистиче. Уместо тога, у многим има недوماћинског понашања. Јачањем електронске управе, ова влада ће помоћи локалној самоуправи да постану бољи сервис грађанима, и увешће тесну везу између висине републичких трансфера локалној самоуправи и квалитета њеног газдовања средствима.

## Реформа здравства

Још један систем који је одавно зрео за реформе је наш здравствени систем. Србија је недавно рангирана као последња у категорији у Европи, и ова влада има за циљ да Србију помери са тог места у наредне четири године. Имамо добре лекаре, и то јако добре лекаре, а, вероватно, чак и довољно болница. Али, организација система је застарела, штетна и не задовољава потребне услуге у модерној економији 21. века.

Реаговање нашег здравственог система је неадекватно. Људи месецима чекају пре него што доктор може да их прими. Обични људи у нашој земљи, који немају везе или новац, бивају занемарени и немају могућност да одмах буду прегледани. Стога, наш први приоритет у здравственом систему био би да успоставимо хитну услугу и службе за примарну здравствену негу за свакодневне потреба – што, заправо, данас не постоји. Ово не би било обављено тако што би се још новца просипало у нездрав систем, већ реорганизацијом система. Укинућемо две године стажирања за клиничке докторе, пре специјализације, и омогућити им да одмах почну са специјализацијом. Тиме би више доктора могло да пружа своје услуге заједници.

Као што сам рекао, имамо добре лекаре у земљи. Људи, заправо, долазе из Канаде и Велике Британије овде на лечење. Уз адекватно планирање можемо од Србије да направимо најбољу дестинацију за здравствени туризам, нарочито када је реч о стоматологији и естетској хирургији. Ово је брзо растуће тржиште широм света, тржиште које може донети много прихода нашим лекарима, нашим болницама и нашој земљи. Формираћемо специјални тим који би био задужен да ову визију претвори у стварност. Влада ће, такође, размотрити раскид са штетном навиком слања доктора ван земље на специјализацију. Уместо тога, радићемо

заједно са другим владама у ЕУ и другим регионима како бисмо доводили стручне лекаре у Србију и организовали семинаре и лечили пацијенте.

Ова влада покренуће пројекат под називом „Активно здравство“, који ће бити координиран кроз општине широм Србије. Уместо чекања да потенцијални пацијенти дођу код нас, ми ћемо отићи потенцијалним пацијентима, пронаћи их и тиме спречити додатне трошкове, а, такође, спасти и животе. Јер, боље је спречити него лечити.

Поред тога, влада ће као циљ поставити изградњу још дечјих клиника и објеката, који су тренутно препуни. Проширићемо Дечју клинику у Београду, а, такође, и Онколошку клинику.

Формираћемо посебан приватно-јавни фонд који ће служити за лечење деце у областима у којима Фонд здравственог осигурања не обезбеђује финансирање, као и за ургентне случајеве. Када је реч о родитељству, наталитету, инсистираћу да се кроз социјална давања побољша положај родитеља кроз уз једноставне процедуре за остваривање тог права.

Циљ реформе здравства биће повећање доступности квалитета јавне здравствене заштите. Период чекања на специјалистичке прегледе мора да се преполови у наредне три године. С друге стране, мора да се повећа ефикасност постојећих средстава који иду на здравство (смањење броја доктора у домовима здравља и повећање броја доктора у болницама и смањење броја немедицинског особља и сестара у здравству, промена мреже здравствених установа и др.). У циљу ослобађања ресурса у здравству за бављење пацијентом, који ће бити у фокусу, административни послови ће бити аутоматизовани кроз увођење електронских здравствених књижица и електронских картона. Реконструкција четири велика здравствена центра мора коначно бити завршена након скоро једне деценије од како су обезбеђена финансијска средства за овај посао. Такође, у најкраћем року је битно увођење система за мерење показатеља квалитета здравствених установа који би омогућио да се прате њихов рад и имплементација унапређења. Оне здравствене установе које се мењају најбоље треба наградити за своје резултате, док остале треба кажњавати и терати на промене.

Увођење реда у област спорта кроз решавање питања приватизације у спорту и финансирања спорта

Успостављање јасно дефинисаног система финансирања спорта у Србији у складу са националном стратегијом развоја спорта, са посебним освртом на проблем нетранспарентног финансирања спортских клубова.

Престанак директног финансирања пословања клубова и уређење власничких односа у спорту кроз промену законске регулативе и завршетак приватизације у спорту.

Успостављање предвидиве и конзистентне политике у домену културе и отварање реконструисаног Народног музеја

Јачање капацитета установа културе и цивилног сектора, те подстицање њихове професионализације и транспарентности.

Дигитализација српског културног наслеђа.

Доношење сета медијских закона са циљем да се држава повуче из медија и свој утицај усредсреди на пројектно суфинансирање медијских садржаја који промовишу јавни интерес.

Регулисање правног оквира за функционисање Радио Телевизије Србије и Радио Телевизије Војводине као јавних медијских сервиса и обезбеђивање њиховог финансирања у складу са правилима ЕУ.

Као дугогодишњи народни посланик не сећам се да је било који мандатар у овом дому говорио о плановима свог кабинета у култури. Не сећам се, додуше, ни да је било који премијер радио било шта у овој области. Као будући премијер Владе Републике Србије желим да вас уверим да ће влада, коју ћу да водим, посећивати значајну пажњу култури.

Простор данашње Србије је колевка културе Лепенског вира, врхунца уметничког стваралаштва неолита, првог и највећег културног жаришта Европе. Наш простор је средишња тачка и винчанске културе, технолошки најнапредније праисторијске културе у свету. Заслужено или не, Србија је баштиник тог историјског духа који је запоседао простор на коме данас живимо и због тога, морамо да се трудимо да, колико је год то могуће, будемо достојни таквог наслеђа.

Верујем да је културна колевка заљуљана у Лепенском виру и Винчи одгојила великане новијих времена од Светог Саве преко фрескосликара и иконописаца из Студенице, Сопоћана и Милешеве до Доситеја Обрадовића, Вука Стефановића Караџића, Петра Петровића Његоша, Николе Тесле, Стевана Мокрањца, Иве Андрића, Данила Киша, Милоша Црњанског, Слободана Јовановића, Саве Шумановића, па све до Васка Попе, Владимира Величковића, Емира Кустурице, да поменем само неке од многих.

Ослоњени на традицију, желимо да у духу новог времена и нових изазова који стоје пред нашим народом и државом афирмишемо и основне принципе културне политике за коју ћемо се залагати.

То ће пре свега бити:

Брига за очување културног наслеђа;

Брига о језику и писму;

Материјално и кадровско јачање установа културе;

Раст буџетског финансирања културе у складу са материјалним развојем друштва као и подршка приватних компанијама које улажу у културу;

Убрзани рад на стварању и спровођењу Стратегије културног развоја друштва и културног амбијента у друштву;

Посебна брига о талентима;

Заштита и подстицај развоја култура националних мањина;

Отвореност српске културе за регионалну и међународну сарадњу и представљање домаћој јавности садржаја традиционалне и модерне европске и светске културе.

Пре него што остваримо стратешке културне циљеве желим да вам кажем да ћемо остварити један, наизглед мали циљ, али симболично важан за нашу културу. Обећавам да ће ова влада обновити Народни музеј на Тргу Републике који, на срамоту свих нас, стоји затворен скоро деценију. Мене је стид као родитеља да у овој земљи живе деца која нису имала прилику да виде Народни музеј, културно благо нашег народа, његове богате збирке уметничких дела и културну историју нашег народа. Не желим никога да кривим за то што је музеј годинама затворен, али не бих се добро осећао као политичар када Народни музеј не би био поново отворен за време мандата ове владе.

Српска култура је старо породично сребро европске цивилизације. Ми ћемо то сребро изгланцати и приказати га свету да му се диви и да због њега посећује Србију. Циљ је велики, али достижан.

Наша култура биће наша лична карта, знак препознавања широм планете, наш понос и слободно могу да кажем наш бренд. Наши уметници попут Емира Кустурице, Микија Манојловића, Душана Ковачевића и догађаји попут БЕМУС-а, трубачког сабора у Гучи, БИТЕФ-а, ФЕСТ-а или Егзита биће најбољи амбасадори и промотери Србије.

Многи су талентовани, надахнути и знаменити људи уткали себе и свој гениј у блистави мозаик српске културе, а многи то чине и данас. Један од најважнијих задатака ове владе биће да то дело сачува за свој народ и заједничко наслеђе човечанства, али и да омогући услове да га и ова садашња генерација унапређује и обогаћује. То смо дужни према свима који ће после нас судити о нашем делу и вредностима у које смо веровали.

Ова влада ће промовисати и даљу демократизацију српског друштва и заштиту слободе говора. Ово нису само филозофски елементи, већ и економски. Новинари и медији су заштитници јавности и елемент у проверама и равнотежама над владама и пословним фирмама. Без непопустљивог повика неких новина против ужасних крађа и пљачки, које су се десиле у државним фирмама, правосуђу би било далеко теже да то само открије.

Ова влада је такође посвећена томе да настави, без било каквог довођења у питање, истраге и решавање свих случајева убијених новинара. Без обзира на то колико ја понекад не волим питања која ми се постављају, и на то колико се много изнервирам кад видим оно што се објави, новинари у Србији морају осећати да они могу слободно крстарити и истраживати шта год пожелеле, без било какве бојазни за своје добро. Ово је фундаментални захтев слободног и модерног друштва. Већ смо почели да приводимо правди учиниоце из случаја „Ђурувија“, али има још случајева из нашег мрачног периода на који морамо бацити светло, ма која била цена.

У протекле две године по стандардном мерењу слобода медија и слобода говора које раде сваке године „Репортери без граница“ и Фридом Хаус, Србија се попела за двадесет места. Ове године, до лета, после пуних 11 година усвојићемо три медијска закона о јавном информисању, електронским медијима и о јавним сервисима. Убрзаћемо доношење новог закона о заштити узбуњивача, као и закон о рекламирању. Овај корпус закона представљаће нови искорак у увођењу регулаторне праксе која је подударна са европским стандардима а кроз подзаконске акте, кроз успостављање механизма и кроз јачање саморегулаторних механизма али и кроз правосудну праксу, омогућићемо да ови закони заиста буду прави темељ који гарантује слободу говора, слободу медија и ефикасно функционисање информисања грађана.

Желим да све будуће оцене о слободи медија и новинара у Србији имају само једну димензију – информисање је слободно. То подразумева обавезу државе да створи адекватан регулаторни оквир што ћемо учинити у наредних неколико месеци, али и подразумева да и власници медија и они који воде медије буду одговорни према законима, али и према јавном интересу, интересу грађана а не само према профиту. Оцене о таблоидизацији медијске сфере и самоцензури, оставио бих да се решавају кроз нове законе, нову праксу и наравно кроз саморегулаторне механизме.

Када је реч о јавним сервисима и та област биће уређена и желео бих да они функционишу по најбољим стандардима, да буду практично локомотива слободног информисања, али такође и да много више него до сада буду у функцији интереса грађана када је реч о образовним и културним понудама, да буду ефикасни у располагању ресурсима, модерни као и сви други медији. Желимо да омогућимо истинску самосталност јавним сервисима. Показали смо да се, у одређеним формама комбинованог рада између надлежних институција и заинтересоване струке, могу решавати неки тешки проблеми наслеђа, као што су то убиства новинара кроз форму владине Комисије за решавање убиства новинара. Настојаћемо да се и други нерашчишћени случајеви решавају на начин на који је то могуће уз ангажман свих институција, али и кроз додатне неопходне снаге.

#### Социјална политика

Влада Републике Србије ће настојати да реализује мере којима је циљ смањење сиромаштва и рањивости појединаца који нису способни да себи обезбеде основне услове за живот због хроничне болести, трајне инвалидности или старости, као и да заштити највећи део становништва од одређених животних ризика, као што су незапосленост, болест, смрт...

Влада ће се заложити да Србија има социјалну заштиту универзалног карактера, која обухвата целокупну популацију, чији ће основни темељи бити социјална сигурност грађана и њихово право да могу да користе социјалне услуге.

Користећи примере добре праксе и искуства одређених, уређених земаља које имају уређен систем социјалне заштите, влада ће настојати да обезбеди предуслове да у систем социјалне заштите укључи све оне мере и програме којима ће заштитити рањиве, угрожене групе, односно појединце. То су групе које су погођене структуралним разлозима, кризама или животним тешкоћама, а своје егзистенцијалне потребе нису у могућности да задовоље радом и правима који из рада произилазе. У том смислу, посебна пажња биће посвећена старијим лицима, етничким мањинама, избеглицама, азилантима, болесним и хендикепираним лицима, односно лицима са посебним потребама, бескућницима, бившим затвореницима, дуготрајно незапосленим лицима, старијим радницима, самохраним родитељима, младима и посебно деци...

Евидентно је да у нашој држави не постоји анализа разуђености, развијености и примерености правне регулативе везано за систем социјалне заштите и социјалну заштиту у целини, па није ни чудо што изостаје планско и системско проучавање и праћење повезаности између правне регулативе и стручног социјалног рада. То је и довело до тога да се неретко догађало да поједина ваљана решења, која су се показала у пракси као примерена, у новим и измењеним условима бивају безразложно замењена другим, и наравно мање ефикасним и примереним непосредним корисницима. Да ситуација буде сложенија, када је у питању ова област, догодиле су се разне несрећне околности: распад државе праћен грађанским ратом и страховитим последицама по цивилно становништво и друштвене заједнице. Историјски посматрано, тешко је наћи сличну „географију“, сличну судбину за једну државу, за један народ. Због свих ових узрока, последице по грађане, по становништво су дугорочне.

Ширење круга сиромашних довело је до пораста многих патологија. Законом утврђено право на „новчану социјалну помоћ“ није у стању да покрије основне егзистенцијалне потребе грађана и њихових породица. Због велике неизвесности, несигурности, губитка посла, незапослености, нестабилности државе, одсуства перспективе, у Србији последњих година имамо пораст малолетничке делинквенције, појачану скитњу и просјачење који све више узимају маха нарочито у урбаним срединама. Такође, у истом тренду налазе се извршиоци разних прекршаја против јавног реда и мира (као што су проституција, коцка, тешке туче...). Последњих година забележен је и велики број самоубистава и убистава.

У структури корисника социјалне заштите значајну категорију чини популација старих особа. Опште је познато да старе особе најтеже подносе последице кризе, не само због сиромаштва, већ и због угроженог здравља и немогућности да се на адекватан начин задовољавају основне животне потребе, а посебно потребе за адекватном за здравственом заштитом.

Такође, према свим истраживањима и анализама највише су угрожена лица са посебним потребама, посебно деца са инвалидитетом.

Полазећи од чињенице да су економске прилике врло тешке, да расте армија сиромашних и незапослених, неопходно је изградити систем социјалне заштите који ће у највећој могућој мери смањити ризике од сиромаштва, обезбедити социјалну сигурност деце, старих и особа са инвалидитетом.

У оваквим околностима и условима у којима се налази наша држава до пуног изражаја долазе све слабости државе, па није ни неочекивано што се наши грађани све теже одлучују на формирање или проширење породице, тешко налазе посао, тешко или скоро никако не решавају своје стамбено питање.

Влада Републике Србије настојаће да обезбеди предуслове који ће омогућити да се повећа и ојача улога система социјалне заштите, с једне стране, а с друге стране, да обезбеди услове како би се и од грађана могло очекивати да преузму већу одговорност за своју социјалну сигурност и сигурност сопствене породице.

Нови Закон о социјалној заштити увео је значајне новине у систему социјалне заштите, и прокламовао општи циљ достизања одрживог минимума материјалне сигурности и неизвесности појединца и породице у задовољавању животних потреба, стварању једнаке могућности за самосталан живот и подстицање на социјалну укљученост. Но, циљеви социјалне заштите остварују се пружањем услуга социјалне заштите и другим активностима које предупређују, умањују или отклањају зависност појединца и породице од социјалних служби.

Ова група стратешких циљева није списак жеља. Ми верујемо да ћемо ове циљеве остварити, али та вера није ирационална. Она је заснована на добро промишљеним и изводљивим плановима који подразумевају и неке тешке, али неопходне одлуке. Ова влада ће усвојити први прави, кровни, Национални план развоја Србије. Њега неће писати шака добро плаћених консултаната, као што је то често био случај, са близу 200 стратегија усвојених у протеклој деценији и од којих многе скупљају прашину на полицама. Писаће га цела Србија. Он неће бити списак жеља, у којем има понешто за сваког – само што нема начина да се то оствари. То мора бити реалан план, производ тешких, реалних избора. У њему ће бити понешто за свакога, али ће у њему свако морати и понешто да да, али и нечега да се одрекне. Мораћемо поштено да кажемо шта може најпре, а шта мора да сачека. У такав план ћемо моћи да верујемо и такав план ћемо остварити.

За спровођење овог плана, ова влада се неће позивати само на кредибилитет добијен кроз подршку грађана на изборима. Тај кредибилитет ће се и даље развијати и расти кроз отворени и транспарентни дијалог са стручном јавношћу, привредницима, експонентима цивилног друштва, али и политичким опцијама из

опозиције. Само таква власт може бити у служби свих грађана и само таква власт може имати опште поверење и подршку.

Уважени посланици, трансформисање наше економије и реформисање наших система јесте дуг процес. То је пут са много препрека, заокрета и опасности. Али то је једини пут који води ка економском опоравку и бољем животу људи. Најтежа ствар је покренути се, али када отпочнемо путовање, верујем да ће енергија нашег друштва превладати и доказати да наши људи желе промену, да наши људи желе да граде бољу будућност за своју децу. Дозволите да још једном цитирам мудри кинески народ који каже: „Ако сваког дана на исто место донесеш један каменчић, једног дана ту ће бити брдо.“ Хајде да свако од нас донесе по један каменчић и – саградићемо нешто боље и веће.

Нико вам неће продавати бајке. Следеће године и по дана биће тешке. Предстоје велике реформе, дубоки резови и велике жртве. Али ја очекујем да, у складу са проценама стручњака са којима сам разговарао, народ Србије може очекивати да види светло на крају тунела, убрзо после тога.

Боље је учинити велике жртве за кратко време него пролонгирати патњу годинама, са половичним реформама и продужењем корумпираних система који краду од обичних људи да би се богатила неколицина са везама. Преузимам пуну одговорност за ту одлуку, а ако је потребно, бићу први који ће сносити последице.

Данас смо највише говорили о економији. Али ова влада има додатне циљеве које жели да испуни. Представићу их сада.

Већ сам рекао да је претходна влада остварила изузетне резултате отварањем приступних преговора са Европском унијом. То је стратешки избор који је Србија преузела на себе. Ова влада неће пропустити ту историјску прилику и наставиће пуном снагом разговоре о преговарачким поглављима. Према њима ћемо се опходити на најозбиљнији начин, јер ће овај процес помоћи да се наша држава претвори у земљу у којој управља закон за здравије пословно окружење, земљу која је отворена за инвестиције и која је на путу да постане модерна економија 21. века.

Када је реч о преговорима, ставили бисмо нагласак на пет кључних области које имају велики значај за Србију: пољопривреда, заштита животне средине, саобраћај –инфраструктура, енергетика и регионални развој. У овим областима бисмо морали да будемо спремни да усвојимо стандарде ЕУ, али и да се постарамо да обезбедимо довољно заштите за нашу индустрију, тако да она не трпи услед приступног процеса.

Када се поглавља отворе, били бисмо посвећени томе да већ применимо различита правила и процедуре. Ово нису само пуне речи. Процес имплементације ће утицати на свако село и град у Србији у многим животним аспектима, и ми морамо бити спремни за то. Спремност није само за табелу са поенима за владу нити ради тога да се усреће званичници ЕУ у Бриселу. Процес усклађивања и примене је у интересу сваког грађанина наше земље. Он ће нам помоћи да створимо државу која функционише и здраву економију. Он ће нам помоћи да изградимо бољу будућност за себе и за нашу децу – од заштите животне средине преко безбедности хране и до бољих путева и саобраћаја.

Намеравамо да пред себе поставимо амбициозан задатак да отворимо прва преговарачка поглавља већ током председавања Грчке, средином ове године. Поновили смо нашу жељу да се фокусирамо на поглавље 32, јер би оно допринело процесу фискалне консолидације, што је, такође, део реформског пакета који сам раније представио. Влада ће, такође, посебан акценат ставити на брзо отварање преговарачких поглавља 23 и 24, која се баве борбом против корупције и владавином права, чак пре краја ове године, или у првој половини следеће.

Министарство правде ће наставити са спровођењем два важна стратешка акта донета током 2013. године, Националне стратегије реформе правосуђа 2013–2018. и Националне стратегије борбе против корупције



2013–2018. Њима су идентификовани приоритети, а пратећим акционим плановима предвиђене мере које у наредне четири године треба да буду предузете.

Успостављање независног, непристрасног, квалитетног, стручног и одговорног правосуђа циљ је који је стратегијом постављен пред министарство, али и главне чиниоце правосудног система, судове, јавнотужилачку организацију, адвокатуру и друге правосудне професије. Ипак, главни циљ који постављамо је враћање поверења грађана Србије у њен правосудни систем. Грађани готово да не верују нашем правосуђу.

Влада Републике Србије и Министарство правде ће у оквиру својих надлежности предузимати све неопходне мере које су предуслов за повратак поверења грађана у наше правосуђе. Опредељење Србије за европске интеграције од суштинског је значаја за реформисање нашег правосудног система. Спровodeћи Акциони план националне стратегије за реформу правосуђа 2013–2018. и радећи на реализацији свих мера које буду постављане пред отварање и након отварања преговарачких поглавља 23 и 24, биће створени услови за независно, ефикасно и квалитетно правосуђе, које је један од кључних гараната да је правни систем Србије сигуран за њене грађане, али и за привредне субјекте.

Законским изменама биће омогућено транспарентно и независно функционисање Високог савета судства и Државног већа тужилаца, органа који гарантују независност и самосталност судова и судија и самосталност јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца. Рад на оснаживању независности правосуђа наставиће се како путем анализе релевантног уставног оквира и измене системских правосудних закона, тако и преносом пуних буџетских овлашћења на Високи савет судства и Државно веће тужилаца, најкасније 2016. године.

Изменама и допунама грађанских процесних закона, Закона о парничном поступку, Закона о ванпарничном поступку и Закона о извршењу и обезбеђењу биће створени услови за ефикасно вођење судског поступка и отклоњене мањкавости које је препознала њихова примена.

Темељне промене биће спроведене ради решавања проблема уједначавања судске праксе. У сврху тога биће формирано сертификационо тело, и као обавезујуће увешће се објављивање судских одлука у свеобухватним и лако доступним електронским базама, заједно са прописима и судским статистикама. Опсежне мере тицаће се унапређења ефикасности рада правосуђа, и то путем праћења ефикасности и евентуалне корекције новоуспостављене правосудне мреже, решавања старих предмета, измене процесних закона, успостављања е-правосуђа.

Увођење нових и усавршавање постојећих правосудних професија биће један од приоритета у деловању Министарства правде. Од септембра почиње примена Закона о јавном бележничтву, којим ће у Србији после више од седам деценија почети да функционише служба нотара – јавних бележника. Истичемо да деловање јавнобележничке професије повећава како правну сигурност, тако и ефикасност у обављању правних послова. Суд треба растеретити свих пратећих послова, како би његов апсолутни приоритет постало суђење у коме ће грађанин у разумном року доћи до правноснажне судске одлуке.

Унапређење стручности, како носилаца правосудних функција, тако и њихових помоћника, представника правосудних професија и административног особља, предуслов је успешног правосуђа, па ће кроз измену релевантног нормативног оквира и максималну подршку јачањима капацитета Правосудне академије, као централне институције за образовање у правосуђу, бити створени предуслови за спровођење њихове обавезне и квалитетне иницијалне али и континуиране обуке.

Одговарајућим програмима стручних обука и усавршавања биће обухваћено и административно особље у правосудним органима, а систем напредовања у складу са заслугама мора да буде једини начин узлазног кретања у струци.

Значајан корак у погледу унапређења приступа правди, транспарентности и квалитету правде представља изградња и реконструкција зграда судова и тужилаштва.

Имајући у виду да београдско правосуђе решава више од 60% предмета у Србији, решавање питања одговарајућег смештаја правосудних органа у главном граду биће један од приоритета. У наредне две године правосудни органи у Београду ће добити око 24000 м<sup>2</sup> простора уређеног у складу са најсавременијим потребама функционисања. Смештај ће добити Први основни суд, Други основни суд, Друго основно јавно тужилаштво, Апелационо јавно тужилаштво, Републичко јавно тужилаштво, Државно веће тужилаца, Прекршајни суд и Прекршајни апелациони суд. У истом периоду биће започета и темељна реконструкција Палате правде, која преко 40 година није темељно реконструисана.

Зграду Апелационог суда и Апелационог тужилаштва добиће Нови Сад и Крагујевац, чиме ће се ослободити велики простор у згради постојећих судова који ће моћи да заузму Основни и Виши суд и Основно и Више тужилаштво.

Обимни радови у вези са изградњом, реконструкцијом и надоградњом зграда у којима су смештени судови и тужилаштва, биће реализовани и у Старој Пазови, Лазаревцу, Краљеву, Петровцу на Млави, Рашкој, Тутину, Шапцу, Великом Градишту, Сомбору...

Осавремењивање постојећег и успостављање савременог система извршења кривичних заводских и ванзаводских санкција и мера, како би систем кажњавања добио смисао и кроз корекцију и кроз ресоцијализацију, биће остварен кроз доношење новог Закона о извршењу кривичних санкција и Закона о извршењу ванзаводских мера и санкција. Наставак реконструкције постојећих и изградње нових затворских капацитета, предуслов је за достизање одговарајућих стандарда у области заштите људских права и испуњења услова у претприступним преговорима, у том смислу биће настављено реновирање КПЗ у Нишу и окружног затвора и Специјалне затворске болнице у Београду, као и изградња нових окружних затвора у Панчеву и Крагујевцу и новог блока Васпитно-поправног завода у Ваљеву. Отварање преосталих девет канцеларија за алтернативне санкције и усавршавање деловања овог, најмлађег, вида извршења санкција, довешће до система ефикасније правде која има директне позитивне резултате међу грађанима, али и доноси велике уштеде буџету.

Усавршавање механизма за одузимање имовине проистекле из кривичног дела, ојачано доношењем новог закона пре годину дана, једна је од приоритетних активности у борби против организованог и класичног криминала. Додатним новелирањем законских и подзаконских аката биће усавршено и управљање привремено и трајно одузетом имовином.

Када је у питању борба против корупције, пред нама је првенствено један велики пројекат. Пројекат осавремењења кривичноправног система. Морамо да изградимо снажне институције које су у стању да кривично гоне све тешке облике криминала и корупције и ефикасно решавају општи криминалитет. Институције које су у стању да одговоре изазовима 21. века и транснационалног криминала. Трговина дрогом, различите злоупотребе у привреди, којима се стиче нелегалан новац, који се касније „пере“, захваљујући корумпираним владама и банкарском сектору, убацује у легалне токове. То је основна шема корупције коју могу да разбију само снажни и добро организовани државни органи.

Фото: Тањуг

Фото: Тањуг

Почетак је спровођење новог Законика о кривичном поступку и оснаживање концепта тужилачке истраге.

У овом послу Тужилаштву, које је централни орган кривичног поступка морају помоћи сви државни органи и приватни сектор. Циљ је да изградимо ефикасан систем међуинституционалне сарадње у борби против корупције. Различити државни органи у разним фазама поступака које примењују откривају детаље који би могли да открију случајеве велике корупције. Да ли су данас у Србији ти органи повезани и да ли сарађују? Одговор је: веома слабо.

За решавање ових проблема неопходно је испунити неколико мера:

Боља организација Тужилаштва за организовани криминал и других тужилаштава.

Успостављање система размене информација између различитих државних органа који у оквиру својих надлежности могу да открију организовани криминал и корупцију.

Успостављање ударних тимова за прогон организованог криминала и корупције, чијим ће радом координирати и Министарство правде и јавно тужилаштво.

Успостављање међуинституционалних центара сарадње за борбу против организованог, финансијског криминала и корупције.

Размена и реалокација службеника различитих државних органа који у оквиру својих надлежности могу да открију организовани криминал и корупцију.

Тужилаштво ће добити службу за финансијску форензику.

Да би се ово успоставило, биће решене све законске препреке, успостављене нове процедуре рада, за шта ће постојати максимална подршка владе.

Ради испуњења Националне стратегије за борбу против корупције 2013–2018. оформићемо снажан координациони процес који ће довести до њеног пуног испуњења.

Посветићемо се и јачању превенције корупције кроз јачање органа надлежних за ову област и измену Закона о Агенцији за борбу против корупције.

Већ током јуна биће донет и Закон о заштити узбуњивача, који ће заштити грађане спремне да пријаве уочену корупцију у вези са радом који обављају.

Наш циљ је да затворимо сва преговарачка поглавља пре 2018. године. То значи да бисмо до тада усагласили и ускладили наше законе и процедуре са стандардима ЕУ. Чинећи то, отворићемо се за велики број нових инвестиција. Земља која затвори сва поглавља може имати приступ значајном износу средстава из претприступних фондова. То је новац који се може искористити да се унапреде све службе и инфраструктура Србије. А ми желимо да следећој влади оставимо могућност коришћења тих фондова, ради добробити свих грађана земље.

Влада Србије ће, такође, учинити искрен напор како би промовисала добру вољу и здраве односе са свим земљама и владама у региону. Ова сарадња биће заснована на узајамној сагласности у вези са територијалним интегритетом сваке земље и на унапређењу економских веза. Као први знак тога, одлучио сам да моја прва званична посета ван земље буде Босни и Херцеговини. Истовремено, Србија ће развијати најближе односе са Републиком Српском, у складу са Дејтонским споразумом и чувати интересе нашег народа у складу са највишим нормама међународног јавног права. Јака Србија значи и увек стабилну Републику Српску.

Србију ћемо изградити као земљу мира. Настојаћемо да припадници наших оружаних снага буду што присутнији у најразличитијим мировним мисијама у региону и широм света, да наше знање и велико искуство од војне обуке до војне медицине искористимо на најбољи могући начин помажући друге земље, народе, штитећи безбедност и развијајући мировну политику.

Ова влада ће, такође, промовисати добре везе са осталим земљама у ЕУ и остатком света. Недавни немири и сукоби између Истока и Запада не иду у прилог Србији. Када се наши пријатељи међусобно сукобљавају, ми ту не видимо прилику да нешто добијемо. Србија не жели да буде део тих тензија. Србија никада неће моћи да одустане од пријатељства са Руском Федерацијом, а не би било ни морално. Желимо да унапређујемо нашу економску сарадњу, како са Русима, тако и са Американцима, Кинезима и свим другим народима и државама света.

Србија није ничија колонија и ничија прђија. Као мала земља поносних грађана умећемо да чувамо своју слободу, бранимо свој интегритет и право на сопствени политички став и доношење суверених одлука.

Потписивањем Бриселског споразума, Србија се определила за пут мира, сарадње и преговора. Као никада у претходним деценијама Србија је своју политику према питању КиМ одредила јасно и без недоумица. Руковођена Уставом и упорном, стрпљивом борбом за очување Срба на КиМ, Србија је испунила све преузете обавезе и доказала да је поуздан и сигуран партнер. Срби на КиМ су нашу политику препознали и ја им захваљујем на поверењу и храбрости без које не би било могуће спровести договорено и радити на новим договорима. Формирање Заједнице српских општина, рад на обједињавању и постизању заједничког става целокупне Српске заједнице о свим животним и политичким питањима који одређују живот Срба на КиМ, наставак материјалне помоћи која се неће мењати нити умањивати, чиниће корпус задатака којима ће се бавити влада. Наставак бриселског дијалога и процес нормализације живота на КиМ један је од приоритета владе и истински интерес Срба на КиМ. Србија посебно инсистира на отпочињању преговора о имовини и очувању културне и црквене баштине на КиМ. Политика према КиМ одређена је и непроменљива, нема и никада неће бити признања КиМ као независне државе а решење за свако питање тражиће се и пронаћи у оквиру дијалога вођеног под окриљем ЕУ. Овако одређена политика је већ издржала пробу времена и ова као и свака будућа влада нити ће је мењати нити ће од ње одустати. Срби на КиМ знају да је ово њихова влада и да сваки потез који повлачи то ради уважавајући политичку реалност и водећи рачуна о интересима читаве државе Србије.

Србија као мултиетничка и мултикултурална земља свесна је да је заштита мањинских права нераскидиво повезана са очувањем мира и стабилности земље. Такође је дубоко свесна да она има право и обавезу у односу на сопствено становништво и да као демократска држава мора да садржи механизме заштите мањине од злоупотреба већинске власти.

Према попису становништва из 2011. године у Србији живи око 13% припадника националних мањина са преко 30 различитих националних идентитета. Оваква разноликост друштва свакако може представљати велико културно богатство за државу, али само ако држава има праву политику интеграције, односно ако

добро управља интеграционим процесом који ће спречити конфликт и изградити друштво равноправности. При томе, морамо бити свесни опасности, за наше грђане припаднике националних мањина, од уласка у замку изолације. Неопходно је, али нимало лако направити баланс између степена одвојености који је неопходан за слободно изражавање и развој специфичности припадника националних мањина и успостављања веза између различитих заједница међусобно и њихових веза са друштвом у целини. Наиме, не смемо дозволити да мањинске заједнице међу собом и са друштвом у целини немају никакву интеракцију, односно да се друштво састоји од мноштва паралелних заједница. Неопходно је да сви чланови друштва преузму свој део одговорности за његово функционисање.

Припадници мањинских заједница ће преузети ту одговорност ако им буде омогућен једнак приступ јавним добрима и услугама и ако им се пруже једнаке шансе, јер је то начин да припадници националне мањине имају снажан осећај припадности држави чији су грађани.

Србија као демократска држава дубоко поштује мултикултуралност своје заједнице и то сматра предношћу када је у питању њен развој. Она не жели да буде земља која само реторички даје подршку признању мањинских права. Зато континуирано ствара услове да свака мањинска заједница аутономно уређује остваривање права у областима културе, образовања, обавештавања и службене употребе језика и писма преко својих националних савета.

Као што нам је познато, национални савети националних мањина су као институционални облик самоуправе националних мањина уведени у правни поредак наше земље 2002. године доношењем Закона о заштити права и слобода националних мањина, а усвајањем Закона о националним саветима националних мањина 2009. године први пут су детаљно уређени начин избора и надлежности националних савета. Први избори за националне савете, у складу са одредбама тог закона, су одржани 6. јуна 2010. године, а ове године би требало да се одрже нови избори.

Досадашња примена и анализа закона показале су низ проблема и слабости. Ради отклањања уочених слабости влада ће као један од првих закона предложити Народној скупштини на усвајање Закон о националним саветима националних мањина који ће унапредити поступак избора и конституисања националних савета.

Следећи задатак ове владе је да одредбе Закона о националним саветима националних мањина, које је Уставни суд у јануару ове године прогласио неуставним, усклади са Уставом. Наравно при томе ће се посебно водити рачуна да се очува достигнути ниво права припадника националних мањина. Иако су поједини припадници националних мањина имали бојазан да ће се наведеном одлуком Уставног суда њихова права умањити, ту одлуку треба тумачити правно-филигрански и на тај начин и приступити измени легислативе којом се уређују права националних мањина.

Посебну пажњу влада ће посветити унапређењу положаја Рома кроз доследно спровођење Стратегије за унапређење положаја Рома.

Један од важних циљева у вези са применом Стратегије јесте побољшан приступ Рома основним правима. Ова влада је свесна проблема да поједини грађани Србије нису уписани у матичну књигу рођених или немају решено неко друго право из личног статуса, као што су право на лично име, држављанство, пријаву пребивалишта или личну карту. Разлози за то су различити, од оних који се односе на стање социјалне угрожености тих лица, њихово незнање и неукост до оних који су последица миграција и генерацијски нерешених статусних питања.

Према последњем истраживању УНХЦР-а из 2010. године, процењује се да 1,3% популације није уписано у матичну књигу рођених.

Ова влада ће уложити напоре у изналагању и имплементацији најделотворнијих решења за превазилажење овог проблема с циљем да до краја 2015. године сви грађани Србије имају лична документа.

Посланици, данас сте чули много амбициозних циљева које је влада поставила пред себе, много закона и прописа које планирамо да донесемо. Лако је гласати за законе и реформе у влади и скупштини, а далеко је теже постарати се да се они спроведу у свакодневном животу. Нећемо зажмурити пред тим проблемом. Основаћемо посебан владин тим који ће се звати Јединица за имплементацију пројеката (деливеру унит), која ће одговарати министру финансија и мени како бисмо се постарали да одлуке које влада доноси, суштински буду проведене у живот.

Дозволите да вам представим министре у новој Влади:

- 1) Лазар Крстић, министар финансија;
- 2) Душан Вујовић, министар привреде;
- 3) Снежана Богосављевић Бошковић, министар пољопривреде и заштите животне средине;
- 4) Зорана Михајловић, министар грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
- 5) Александар Антић, министар рударства и енергетике;
- 6) Расим Љајић, министар трговине, туризма и телекомуникација;
- 7) Никола Селаковић, министар правде;
- 8) Кори Удовички, министар државне управе и локалне самоуправе;
- 9) Небојша Стефановић, министар унутрашњих послова;
- 10) Братислав Гашић, министар одбране;
- 11) Ивица Дачић, министар спољних послова;
- 12) Срђан Вербић, министар просвете и науке;
- 13) Златибор Лончар, министар здравља;
- 14) Александар Вулин, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања;
- 15) Вања Удовичић, министар омладине и спорта;
- 16) Иван Тасовац, министар културе и информисања;
- 17) Јадранка Јоксимовић, министар без портфеља, задужена за европске интеграције;
- 18) Велимир Илић, министар без портфеља, задужен за ванредне ситуације.

Будући министри, данас вам је дата привилегија и обавеза. Дата вам је велика шанса, незаменљива прилика да служите својој земљи и помогнете њеним грађанима да своје животе учине бољим. Мислим да од тога нема веће части. Служити земљи на тако високом положају јесте привилегија коју мали број људи у животу добије.

Али уз привилегију долази и одговорност. Нарочито у тешкој ситуацији у којој је данас наша земља. Ступате у владу која је на себе преузела то да помера планине. Уколико сте пажљиво слушали током протеклих сати, засигурно сте схватили шта се од вас очекује и колико ће то бити тешко. Многи би желели да не успемо.

Многи би желели да докажу да грешимо. Многи би желели и да Србија нестане само да они буду богатији и имају шаку власти.

Сви ви ћете бити под огромним притиском. Неки ће можда доживети лична узнемиравања од оних који мисле да се влада може пољуљати да преокрене своје тешке одлуке које је одлучила да испуни. Нећемо успети у овој мисији, ако свако од нас буде радио сам. Нећемо успети ако не будемо снажно стајали заједно.

Дезорганизација наше земље своје корене има у раду владе, где је било уобичајено да сваки министар буде за себе. Неки министри су сматрали да им министарства припадају. Као да је то нека врста поклона која им је дата. Штитили су своје кабинете као сопствена краљевства и користили своја овлашћења да себе и своје сараднике учине богатијим. Претпостављам да схватате да су ти дани завршени и да ће у мом кабинету ствари функционисати другачије.

Само ако радимо заједно, као тим, можемо имати шансе да почнемо да испуњавамо оно што смо на себе преузели. Само ако сарађујемо једни са другима можемо заједно направити велике ствари. Чланови мог кабинета ће, такође, морати да се усагласе и раде заједно са људима у Јединици за имплементацију пројеката. Чланови кабинета ће, такође, морати да знају како да раде заједно између себе и под уједињеном стратегијом. То значи размену информација, координирање активности и међусобна подршка. Нема више феуда политичких странака. Готово је са том праксом.

Неки од вас су из политичких окружења, а неки нису. Али свима ће се судити на исти начин. Судиће посланици овог парламента и грађани ове земље. Стандарди ће бити високи и нећемо оклевати да тражимо изузетност. Сваких шест месеци, сваки министар ће морати да поднесе извештај о својим активностима, достигнућима и неуспесима, које ћемо заједнички процењивати.

Предлажем вам да не губите време, јер је то оно што грађани ове земље немају. Предлажем вам да радите напорно и вредно, јер дајете пример целој генерацији. Предлажем вам да идете правим путем и будете искрени, јер то је моје суштинско обећање и обећање ове владе нашем народу.

Поштовани грађани, поштовани посланици, поштовани министри,

Изговорено је довољно речи. Сада је време да почнемо да радимо. Људи ван ове сале нестрпљиво чекају да виде како своје речи претварамо у дела и радње. Овде нису у питању само наши животи, већ и животи будућих генерација.

Надам се да ћемо за четири године стајати у овој сали и осврнути се на оно шта смо урадили и осећати понос. Понос што смо служили својој земљи, понос што смо успели да водимо наш народ кроз тешка времена и почели са трансформисањем наше економије у модерну и функционалну, а владавину права коначно загарантовали и обезбедили свим нашим грађанима.

Мој кабинет радиће управо за интересе грађана, с намером да направимо њихов живот бољим, вреднијим, смисленијим, за нашу државу да буде стабилна, да сви грађани буду поносни на њу, да буде цењена и препозната као земља са којом вреди сарађивати, у коју вреди долазити, у коју вреди улагати и у којој вреди живети.

Да се вратимо почетку, љубави и вери у Србију. Само из велике љубави се може направити један знак који све говори, као што је то урадио Милтон Глејзер правећи најпрепознатљивији глобални знак „I LOVE NY“ са срцем уместо речи. Желим да на крају мандата доживим да неки таленат из Србије направи сличан знак који ће описати колективно стање свести у Србији, али и друштвене прилике које су битно боље него што су данас.

Ја верујем у Србију и желим да резултати буду обележје рада наше владе, којима ћемо се сви у овој земљи поносити, а они из окружења и из света ће то ценити и показивати поштовање према нашој земљи.

Хвала вам.

Живела Србија и напред Србија.